

© ADRA Česká republika 2008

věnováno děvčatům a klukům, jejich rodičům a učitelům v České republice,
kteří nad **chudobou** nenaříkají, ale mají chuť a odvahu život **chudých** lidí měnit

Veronika Freimanová a Michaela Kuklová

Patronky výtvarné soutěže

Obrázků je čím dál tím víc, což je asi dobře, ale o to těžší je pak práce poroty vybrat opravdu ty nejlepší. Mile mě překvapilo, jak se s docela náročným tématem děti dokázaly poprat. Je to pro mne čím dál tím zajímavější a je dobře, že má soutěž úspěch.

Veronika Freimanová

Obrázky mi udělaly obrovskou radost. Překvapilo mě, kolik dětí se výtvarné soutěže zúčastnilo. Bylo pro mne nsnadné vybrat opravdu ty nejlepší práce dětí. Autoři obrázků museli jistě o tématu hodně přemýšlet.

Michaela Kuklová

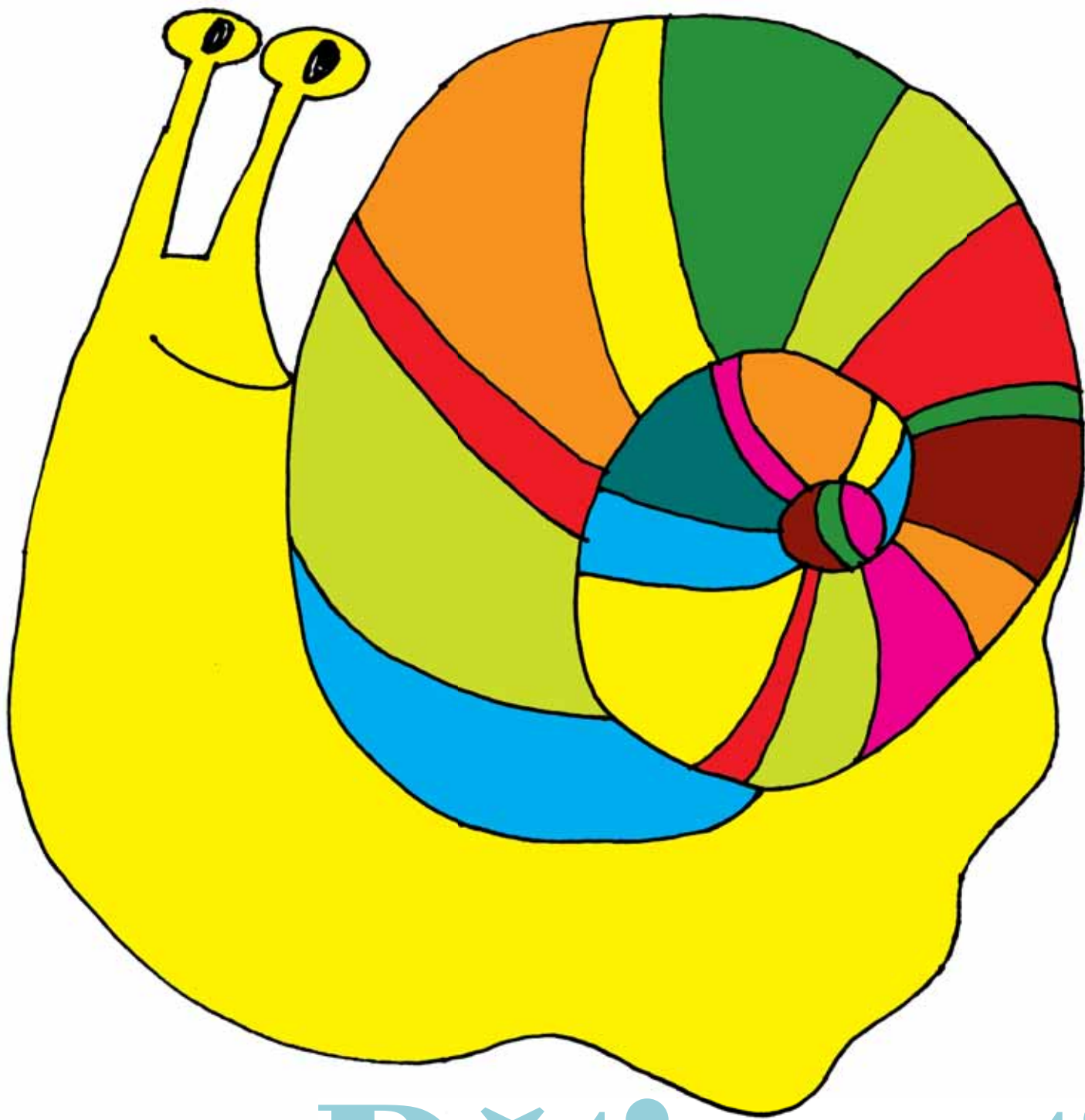
Děvčata a kluci, stejně jako vy všichni dospělí, kterým není svět nás nedospělých cizí, chci vás ujistit, že se máte na co těšit! V knížce, kterou jste právě otevřeli, na vás čeká spousta obrázků.

*Prosím? Že právě proto nechápete, proč knížka s obrázky začíná docela obyčejně jako každá jiná kniha **PÍSMENY?***

*A copak je vůbec možné, aby kniha začínala jinak? Vždyť právě pro ta **PÍSMENA** se knížka knížkou opravdu jmenuje. Prosím? Že vás zajímají spíš ty obrázky?*

*Ale jistě, i já dávám přednost knížkám s obrázky před těmi bez obrázků. Možná, že se to jednou změní. „Až trochu povyrostu a dostanu rozum,“ jak říkávala moje maminka Jarmilka. To se pak třeba s chutí pustím i do tlustých knih bez obrázků, ale zatím je to tak, jak říkám: Knížky s obrázky jsou mému srdci milejší. Ovšem, na druhou stranu, uznejte sami, ne všechno lze sdělit jen samotnými obrázky. **PÍSMENA** v knížce jsou důležitá.*

Prosím? Opět nějaký informační šum, jak se říká? Zase nějaké nedorozumění? Jo takhle!? Že nevíte, s kým máte tu čest? Ale nepovídejte! Vážně nevíte, kdo jsem? Taková mezera ve vzdělání! Uf! Copak jste nikdy nic neslyšeli o šneku Pepovi? O Pepovi, který má rád čerstvé salátové hlávky a nepohrdne ani lístkem pampelišky, ani lupenem lopuchu? Tak to je nejvyšší čas, abyste obrátili stránku.

Děti proti

Jak jsem řekl, jmenuji se šnek Pepa a opravdu mě udivuje, že mě ještě neznáte. Vždyť o mně vědí všechna děvčata a kluci z celé České republiky. Prosím? No tak dobrá, všechna děvčata a všichni kluci možná ne, ale všichni, kdo se zúčastnili letošní výtvarné soutěže, o mně zcela jistě vědí. Prosím? Vy nevíte, jaké výtvarné soutěže se děvčata a kluci zúčastnili? Přitom o soutěži ví i dokonce můj kamarád šnek František, a jaký je to známý výtvarný ignorant! Je opravdu s podivem, že se k vám zpráva o malování a kreslení nedostala. Vždyť už se soutěžilo letos potřetí! Výtvarné soutěže, tentokrát s názvem „Děti proti chudobě aneb lidé by chudí být neměli“, se mohly zúčastnit děti ve věku od šesti do jedenácti let.

*Do kanceláře humanitární organizace ADRA¹ přicházely už od letošního února obálky s výkresy ze všech koutů republiky. Některé výtvary byly i trojrozměrné a to pak musela paní asistentka Alenka otevírat obě křídla vstupních dveří, aby se chudák paní poštovní doručovatelka vůbec dostala s nákladem dovnitř. Sečteno a podtrženo, do uzávěrky soutěže přišlo na adresu humanitární organizace ADRA, Klikatá 90 C, 158 00 Praha 5–Jinonice **dva tisíce čtyři sta osmdesát osm** obrázků.*

¹ Mezinárodní humanitární organizace. Název je složen ze začátečních písmen čtyř anglických slov: Adventist Development and Relief Agency (Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj). V České republice byla založena 29. května 1992. V současnosti ADRA pomáhá v rámci humanitárních a rozvojových projektů na téměř třiceti místech tří kontinentů. V České republice se věnuje podpoře dobrovolnictví a praktické pomoci občanům v nesnázích.

chudobě

Đến với

Auto bylo nacpané výkresy.
Pan Ota měl plné ruce práce.

Děti
proti chudobě

Práce až nad hlavu měla také paní Alena i paní Blanka z kanceláře humanitární organizace ADRA. Musely rozložit na podlaze **2 488** obrázků! Vše klaplo, přesně podle plánu. V deset hodin mohla porota začít pracovat. Herečka **Veronika Freimanová**, patronka sou- těže, vzala svůj úkol velmi odpovědně. Stejně vážně vzala zadání další patronka, herečka **Michaela Kuklová**. U některých obrázků se obě patronky zdržely hodně dlouho.

chudobě

Výtvarnice **Hana Pavlátová**
i grafik **Jaroslav Turek**

přišli zhodnotit díla
dětí z celé republiky
ve výtvarné soutěži
letos už podruhé.

Naopak ředitel
firmy IBS **Milan Sikora**
se zúčastnil práce
poroty poprvé.

Dílo poroty sledovala
www.mojetelevize.cz/adra.

Kameraman
s redaktorkou měli
spoustu všetečných
otázek. I tahle práce
patří k výtvarné soutěži.
Prostě všechno proběhlo
tak, jak proběhnout má.
V pravé poledne porotci
znali jména vítězů
i padesát nejlepších
obrázků.

Děti inováti

V pondělí 28. dubna 2008 bylo v adventistickém² kostele v Praze na Smíchově díky obrázkům rozloženým ve vstupní hale i v samotné modlitebně³ hodně barevně a pestře. Výkresy ležely opravdu všude. Nakonec obsadily i místo na klavíru a kolem baptisteria⁴. K dobré

2
Církev adventistů sedmého dne je křesťanskou církví působící v České republice přibližně 110 let.

3
Místo, kde se věřící scházejí k bohoslužbám.

4
Vodní nádrž v kostele určená ke křtu. Ponořením v ní člověk vyjadřuje, že se stal křesťanem.

5
Postižení, které různým způsobem omezuje rozvoj a činnost člověka.

náladě přispělo také slunce za okny kostela. Svítilo a hrálo ze všech sil. Pětičlenná porota se pustila do práce. Vybrat z takového množství pouhou padesátku nejlepších obrázků nebylo věru snadné. Hodnotných výtvorů od děvčat a kluků leželo kolem dokola mnohem, mnohem víc. Nakonec se přece jen členové poroty na padesáti nejlepších obrázcích shodli. Udělili také jednomu z nich první místo. Jednomyslně! Nikdo v případě obrázku osmileté **Daniely Javorské** z Brna nezaváhal. Ani na chvíli! Porota udělila rovněž druhé a třetí místo. Je nutno připomenout, že porotci vybrali ještě čtyři obrázky navíc. Ty sice nesplňovaly všechny podmínky soutěže, ale porota udělila autorům obrázků čestné uznání. Šlo totiž o děti, které potkalo nějaké trápení, jež jim život značně ztížilo. Porota ocenila jejich chuť pustit se do výtvarné práce navzdory jejich handicapu⁵.

chudobě

Děti proti

Jak jsem řekl, letos se naše malovací, kreslíci a tudíž výtvarné soutěžení neslo v poněkud závažnějším duchu. Děti měly svým malováním protestovat proti chudobě, odhalit její příčiny a pro ty, kdo jsou chudí, hledat pomoc a řešení. Víím, víím, šlo o věc nesnadnou a o to větší radost porotě, stejně jako mně, šneku Pepovi, způsobil počet těch, kteří se poněkud obtížnějšího zadání nezalekli a pustili se do díla.

Chudoba je, když...

Chudoba je, když člověku něco schází.

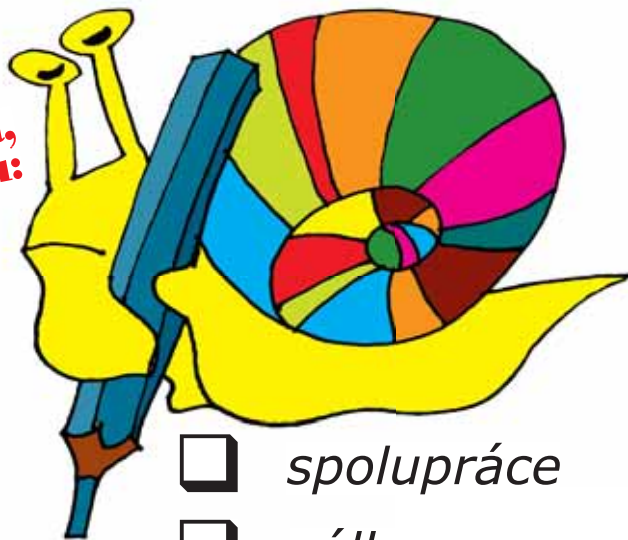
Co prosím? Že i vám ještě spousta věcí v životě chybí? Že jste proto asi taky chudí? Že máte určitě méně než Pepík nebo Dominika z vaší třídy? Schválně, zeptejte se zrovna těch dvou, jestli mají opravdu všechno, co chtějí. Kdo ví, možná, že i oni budou jmenovat něco, co jim ještě schází. To však vůbec nemusí znamenat, že jsou chudí. Chudobu způsobuje nedostatek něčeho, co k životu nezbytně potřebujeme. Co to je? Správná otázka a určitě bychom na ni měli hledat odpověď. Nicméně už teď si je třeba říci, že my s největší pravděpodobností chudí nejsme.

Chudoba je, když...

Chudoba je, když se člověk dostane do nesnází.

chudobě

Zaškrtni z následujících slov ta, která mohou znamenat chudobu:

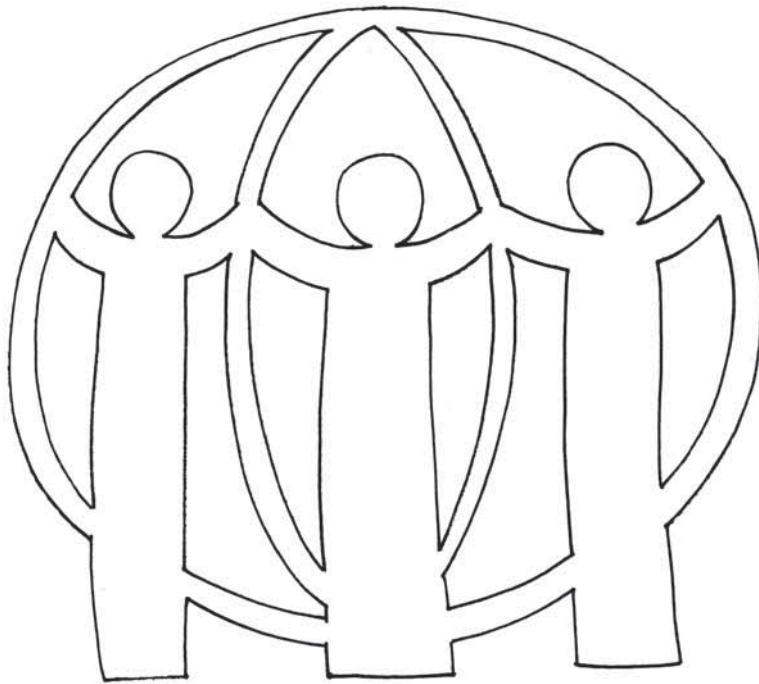

☐ <i>radost</i>	☐ <i>spolupráce</i>
☐ <i>smutek</i>	☐ <i>válka</i>
☐ <i>hlad</i>	☐ <i>povodeň</i>
☐ <i>nedostatek peněz</i>	☐ <i>prázdniny</i>
☐ <i>samota</i>	☐ <i>škola</i>
☐ <i>bolest</i>	☐ <i>negramotnost</i>
☐ <i>kamarádi</i>	☐ <i>zdraví</i>
☐ <i>nemoc</i>	☐ <i>drogy</i>
☐ <i>smrt blízkých</i>	☐ <i>zmrzlina</i>
☐ <i>žízeň</i>	☐ <i>prázdňá pokladnička</i>
☐ <i>ztráta domova</i>	☐ <i>neúroda</i>

Chudoba je, když...

Chudoba je důsledkem nedostatku.

Nemusí však nutně jít vždycky jen o nedostatek peněz. Nejtragičtější příčinou nedostatku bývá nenávisť a sobectví. Kde si lidé nerozumějí, kde nerespektují jeden druhého a nedokáží se mezi sebou domluvit, tam hrozí, že chudoba postihne celou společnost. Chudoba bývá také velmi často důsledkem nespravedlnosti, bezprávní a zlovůle. Chudoba znamená trápení a život bez radosti.

**Co znázorňuje
znak humanitární
organizace ADRA?
Vybarvi ho podle
svých představ
pastelkami.**

Jelena

Chudý je ten, kdo...

Chudá je Jelena ze Srbska⁶

6
Stát v centru Balkánského poloostrova na jihu Evropy. Hlavním městem je Bělehrad. Rozloha: 77 449 km² Počet obyvatel: 7 950 000

Jmenuji se Jelena. Od roku 1999 žiji s maminkou, tatínkem a mladším bratrem, který mě pořád pokouší a zlobí, v Srbsku. Byl mi teprve rok, když jsme sem přišli. Samozřejmě, že si z té doby nic nepamatují. Maminka říká, že je to dobře. Byly to prý zlé časy. Dřív jsme žili v krásném velkém domě v Kosovu ještě s dědečkem a babičkou. Dům obklopovala zahrada a za ní se táhla naše pole. Tatínek někdy vzpomíná, jaké to bylo, když to začalo! Letadla létala nízko nad zemí a shazovala bomby. Pár dní prý zvažoval, jestli zůstat v domě. Místní lidé totiž začali mým rodičům vyhrožovat smrtí. „Proč?“ vyzvídala jsem na tatínkovi, když líčil hrozné události poprvé. „To je těžké, Jeleno,“ povzdechl si tatínek. „Lidé z okolí, lidé, s kterými jsme se dlouhá léta znali, nám začali hrozit násilím jen proto, že jsme byli jiné národnosti. Když někdo jedné noci rozbil v přízemí domu všechna okna kamením, pochopil jsem, že nám už mnoho času na rozmyšlenou nezbývá. S několika ranci, kufrem a s tebou v náručí jsme se hned ráno vydali na cestu. Jeden náš známý nás nejdříve odvezl na korbě nákladáku do města. Odtud jsme se autobusem vydali do Bělehradu. Cesta trvala dlouhé hodiny a ty jsi plakala. Plakala i maminka. Měli jsme hlad.“

Tohle všechno znám opravdu jen z tatínkova vyprávění. Ze všeho nejvíc je mi líto, že jsem nikdy neviděla svou babičku s dědečkem. Za celých devět let, co tady žijeme, jsme o nich nedostali žádnou zprávu. Věřím, že se jim nic nestalo, ale kdo ví? Maminka se tím trápí. Víím, táhne ji to domů, ale vrátit se bojí. „Všechno je dnes jinak, sousedé by nám zase ubližovali a ani nevím, jestli náš dům ještě stojí...“ říká. A tak žijeme teď jen tak v provizoriu nedaleko Bělehradu. Dům nese téměř vznešené označení Kolektivní centrum, ale je to strašně zanedbaná stavba. Žije nás tu dohromady čtyřicet dva rodin. Každá rodina obývá jednu místnost. Záchody jsou na dvorku. Nikdo se tu jako doma necítí, ale co můžeme dělat? Já víím, obzvláště klukům by se tu možná prvních pár dnů líbilo. Náš život by jim třeba připadal hodně dobrodružný. Kupříkladu, aby maminka mohla vařit na našich malých plechových kamnech, musíme se s bratrem občas vydat do okolí shánět dříví. Že při tom zažijeme napětí, nemusím snad ani připomínat. Zdejší obyvatelé nás nevidí moc rádi. Šíří o nás pomluvy, že krademe. Voda v domě není. Chodíme pro ni s kanystry k hydrantu přes čtyři ulice. Televizi sice máme, ale elektrický proud jde jen občas. Jsem si jistá, že i ti nejotrlejší kluci by takového dobrodružství měli za pár dnů plné zuby.

Ano, chodím do školy ve městě. Jestli mě škola baví? Možná by mě bavila, kdyby... Ne, ne, špatných známek ani učení se nebojím, ale... některé děti se na mě dívají svrchu. Posmívají se mi, že smrdím, a volají na mě: „Uprchlík!“ Dospělí lidé se totiž o našem domě, kde

žijeme, vyjadřují nepěkně. Obviňují nás, že my, kteří jsme uprchli z Kosova, můžeme za to, že je v Srbsku bída a drahota.

Tatínek pracuje bez povolení v Bělehradě na stavbách jako pomocný dělník. Moc toho domů nepřinese. Když z nás někdo onemocní, musíme za lékařskou pomoc platit. Není divu, že lidé v domě vyhledávají lékaře jen v krajní nouzi. Občas do domu dorazí nějaký úředník, ale na otázky, zda se naše situace změní a jestli se najde nějaká pomoc, krčí jen rameny. Někdy před domem, nejčastěji těsně před svátky, zastaví dodávka s dárky. Ne že bychom neměli z dáreků radost, ale řeknu vám upřímně, že bych se bez takových dáreků klidně obešla, jen kdybychom se už konečně vystěhovali z toho domu hrůzy a usadili se jako rodina v nějakém malém bytě nebo domku.

ADRA

pomáhá

Projekt „Centrum pro oběti domácího násilí“ ve městě Kragujevac v Srbsku.

Myslíš si, že je Jelena chudá? Co Jeleně schází především?

chudobě

Lakšmí

Chudý je ten, kdo...

Chudá je Lakšmí z Indie⁷

Ahoj. Jmenuji se Lakšmí. Je mi osm let a pocházím z Indie. Indie je velká země. Je to druhá nejlidnatější země světa a žije v ní přes miliardu obyvatel. To je stokrát více nežli v České republice. Indie leží na Indickém poloostrově⁸ a její břehy omývá Indický oceán. Indie leží v Asii⁹, a to na jihu. Slyšeli jste někdy o Asii?

Mé jméno Lakšmí znamená v našem jazyce štěstí. Moje dvě sestry mají také hezká jména a kromě nich s námi žijí ještě tři bratři. Bydlíme všichni sourozenci spolu s rodiči v jedné velké místnosti. Naše chatrč je vystavěná z bambusových kmenů, bambusového listí a hlíny. Stojí na dlouhých kůlech, aby nás v období dešťů neohrozila voda. Když přijdou deště, není to žádné neštěstí. Většinou neprší celé měsíce bez přestání, jak si lidé u vás možná představují. Přes den je třeba někdy sucho a horko. Až teprve k večeru se spustí ten pravý lijavec. To pak prší nepřetržitě i několik dní. Lidé se na déšť těší, protože zavlaží rozpraskanou půdu a my můžeme zasadit rýži a další plodiny. Je to naše obživa. Co nesníme, prodáme ve vesnici na trhu. Máme velké pole. Proto máme co jíst. Pokud je špatný rok, pak si sousedé vypomáhají navzájem. Ne vždycky je úroda veliká, někdy, když deště

7
Indická republika leží v jižní Asii.
Hlavním městem je Dillí.
Rozloha: 3 287 590 km²
Počet obyvatel: 1 131 043 000

8
Pevnina vyběhající do moře.

9
Asie je svou rozlohou (44 603 853 km²) nejrozlehlejší a počtem obyvatel (3 981 900 000) nejlidnatější světadíl.

10
Mantra je hinduistická
nebo buddhistická modlitba
skládající se z několika slov,
která se mnohokrát opakují.

nepřicházejí, máme hlad a vody je málo. To nám pak maminka vypráví příběhy a přivolává déšť. Když nakonec přece jen vítr z hor přičene lijavec, máme všichni radost a zpíváme mu na terase domu oslavné písně, kterým říkáme mantry¹⁰. Spolu s deštěm přichází naděje na dobrou sklizeň. Máme taky konečně co pít a v čem se mýt.

Do školy s mými bratry a sestrami chodíme jen občas. Musíme pomáhat mamince a tatínkovi na poli. Můj nejstarší bratr má na starosti vodní buvoly. Jsou to krásná zvířata. Milují vodu a taky mě a mé dvě sestry. Když máme volný čas, vozíme se na jejich hřbetech. Jindy je kartáčujeme a i jinak se o ně staráme. Práce je v našem bambusovém domě stále mnoho. Kromě setí, sklizení úrody a prodeje toho, co naše rodina vypěstuje, pomáhám také mamince s péčí o domácnost a své mladší sourozence.

U nás se do školy chodí v uniformě. Doma však máme jen jednu uniformu pro dívky a přitom, jak už víte, jsme doma tři. O uniformu se dělíme. Ptáte se jak? To je jednoduché. Pokud jdu do školy zrovna já, mé sestry zůstanou doma a pomáhají mamince. Jindy zase zůstanu doma já se sestrou a jde naše třetí sestra. Prostě se střídáme. Málokteré dítě z naší vesnice chodí pravidelně do školy. Škola je daleko a musíme vyrazit na cestu brzy ráno. Chodíme bosí několik kilometrů po sluncem rozpálené zemi. Přesto se do školy vždycky těším. Kromě uniformy potřebuji taky tužky na psaní

a spousty dalších zajímavých věcí. Ve škole sedíme v dřevěných lavicích a učíme se nazpaměť. Je to lepší, než se starat o pole.

Tatínek jezdí za prací do velkého města, kde jsem nikdy nebyla. Maminka nám slíbila, že se za ním jednou pojedeme podívat. Stýská se mi po něm. Přijede domů jen na pár dní a potom zase odjede. Maminka je někdy smutná a naříká si. To se ji pak snažíme rozveselit a přivést na jiné myšlenky. Maminka je ráda, že nás má.

ADRA

pomáhá

Projekt „Nové školy pro indické děti v Nellore“.

**Myslíš si, že je Lakšmí chudá?
Co Lakšmí schází především?**

chudobě

Chudý je ten, kdo...

Chudá je Hellen ze Zambie¹¹

¹¹
Zambijská republika je
vnitrozemský stát jižní Afriky.
Hlavním městem je Lusaka.
Rozloha: 752 614 km²
Počet obyvatel: 11 668 000

Jmenuji se Hellen Chibwe. Žiji v Africe a mám tuhle zemi moc ráda. Já vím, že i jinde je krásně. Jednou promítali v naší škole film o horách daleko na severu. Hory byly celé bílé. Ve filmu říkali, že je to sníh. Já jsem nikdy sníh neviděla. Vypadal moc hezky. Tak čistě a hebce. Nechtělo se mi tenkrát věřit, že něco takového jako sníh vůbec existuje.

„Jak se tam dostal?“ zajímalo mě. Pan učitel nám řekl, že se sněhem je to podobné jako s deštěm. Sníh je prý vlastně zmrzlý déšť! Ovšem nedokážu si vůbec představit, jak by naše zem vypadala, kdyby ji zasypal sníh. Možná jako zalitá mlékem od našich koz?

U nás v Zambii prší málo. Naše země mi připomíná barvu slunce. Když dlouho neprší, všude se usazuje zvržený žlutočervený prach z cest. Přitom právě déšť je pro nás velmi důležitý. Když neprší, neurodí se na polích. To pak bývá hlad a my musíme chodit pro mouku daleko do města.

V tom filmu o horách pokrytých bílým sněhem říkali, že když napadne sníh, taky nic neroste a je prý strašná zima.

Všechno zmrzne. Což si opravdu nedovedu vůbec, ale vůbec představit. Lidé v těch zemích, kde je sníh, to asi taky nebudou mít lehké. Viděla jsem, jak chodili navlečení. Z čepic jim vykukovaly jen dlouhé nosy. Chudáci! Nechtěla bych žít v mrazu a zimě. Mám ráda teplíčko.

Vidíte, zapoměla jsem vám říct, že už chodím na střední školu. Brzy mi bude šestnáct let. To je věk! Některé mé kamarádky z naší vesnice jsou už vdané. Jsem moc ráda, že mě naši ještě neprovdali. Vůbec se na mě nezlobí, že jsem chtěla chodit do školy v Masuku, i když je to stojí hodně dřiny a peněz. Na vdávání mám přece ještě času dost. Povím vám novinu. Víte, co se na naší škole změnilo? Od loňského podzimu nám ve třídách i ve studovnách svítí opravdické žárovky. Jsou to takové skleněné baňky, ve kterých svítí rozžhavené vlákno. Prosím? Že jsou u vás žárovky všude a odjakživa? Tak tomu se mi ani věřit nechce. A máte žárovky i u vás ve škole? Jako u nás na střední škole v Masuku? Nevím, jak je to u vás, ale u nás s naprostou pravidelností zapadá slunce mezi šestou a sedmou hodinou večer. V tuhle hodinu však chodí spát jen mrňata nebo slepice. To je přece jasné. Kdo by v šest večer myslel na spaní, že? Vždyť to se teprve začínáme učit. Když nám ve studovně nesvítily žárovky, učili jsme se při svíčkách. Prosím, že vám by se to líbilo? Nevím, co je hezkého na učení při svíčkách. Vždyť z nich ani žádné pořádné světlo není. Když už šlo do tuhého a bylo těsně před zkouškami, pouštěli nám na hodinu či dvě generátor. Ten vyráběl elektřinu. Byl u toho pořádný kravál a navíc občas došla nafta, kterou pan školník lil do nádrže generátoru. Žárovky na stropěch párkrát zablikaly a pak zhasly. Na světlo z generátoru nebylo spolehnoutí.

Teď už máme elektřinu všude a stále. Zajímá vás, jak jsme to zařídili? Z města přišli lidé. Dorazili s nimi taky dva lidé bílé pleti. Muž a žena to byli. Nejspíš ze země, kde mají hory se sněhem. Byli trochu zvláštní. Pořád nosili na hlavě široké klobouky a naříkali si, jaké tu máme vedro. Co se mě týče, já počasí v říjnu za nijak horké nepokládám. Lidé z města

instalovali na střeše naší školy takové velké ploché krabice. Říká se jim, myslím, solární panely. Přes den prý čerpají světlo a teplo ze slunce a večer ho pak mění v elektřinu, kterou si nejen ve škole a studovně, ale dokonce i na našich ubytovnách svítíme. Úplně nerozumím tomu, jak taková proměna slunečního světla ve světlo elektrické probíhá, ale jinak se učím docela dobře. Na vysvědčení budu mít možná jen tři dvojky. Ráda bych se dostala na univerzitu do Lusaky. To víte, že se musím hodně učit. Nejraději se učím hodně brzy ráno. Jsem ráda, že teď už stačí udělat jen „cvak“, spínač sepne, žárovka nad mou postelí se rozsvítí a já se můžu pustit do učení.

Doma elektřinu nemáme. Ptala jsem se těch dvou ze země, kde mají sních, zda by se takové panely nedaly instalovat i na střechu z vlnitého plechu, kterou máme na našem domě. „Daly,“ odpověděl mi muž. Měl takový legrační přízvuk a měla jsem co dělat, abych se nerozesmála, když začal dlouze vysvětlovat, jak je taková solární krabice hodně drahá. Jak se zdá, v našem domě hned tak brzo mít elektřinu nebudeme. Škoda. Myslím si, že by se to naší mamince moc líbilo.

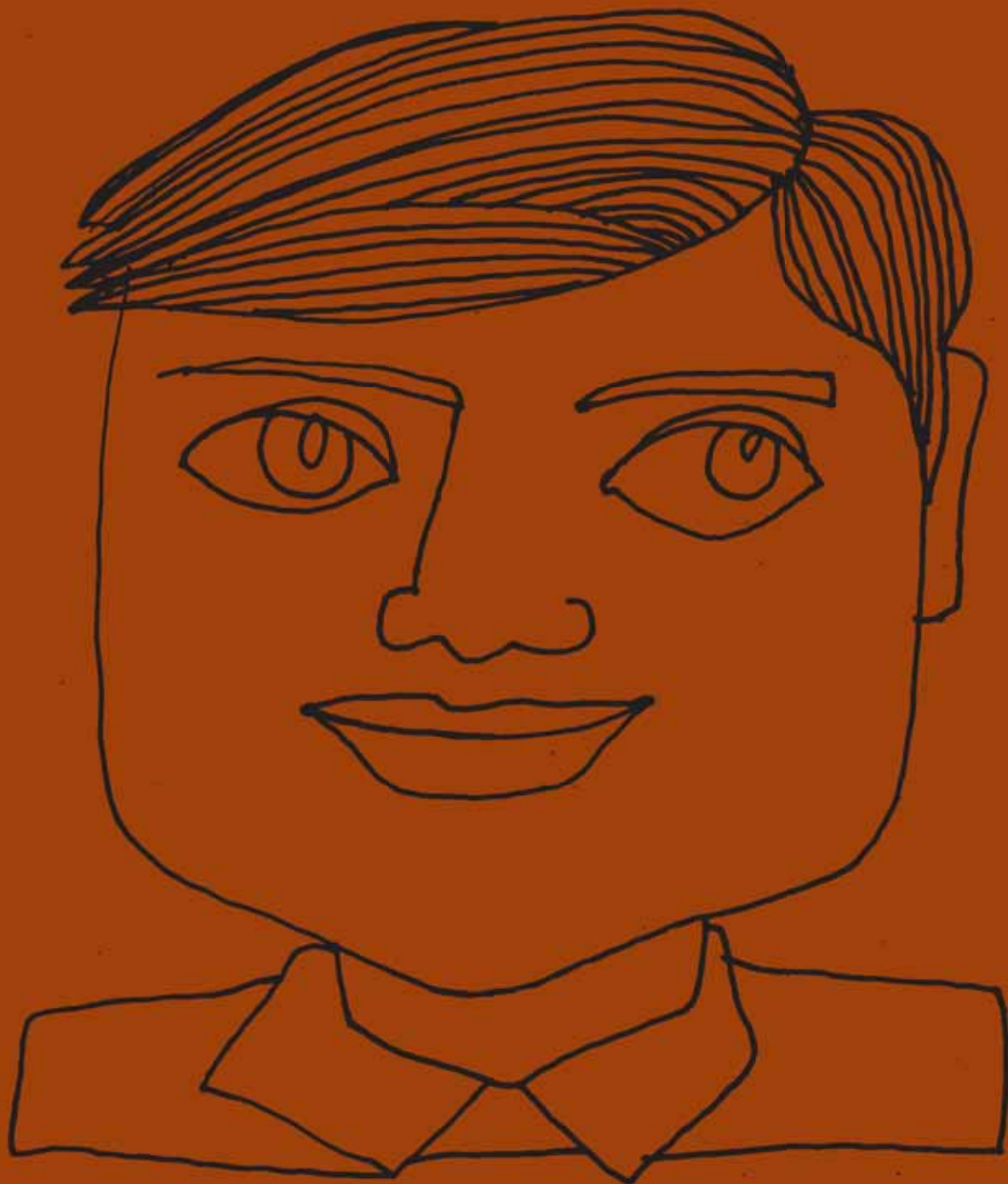
ADRA

pomáhá

Projekt „Práce místo slibů“. Účelem projektu je zlepšení životních podmínek lidí žijících v Naluyandě v Zambii, zavedení elektřiny na kliniku a postavení vodní pumpy na solární energii.

**Myslíš si, že je Hellen chudá?
Co Hellen schází především?**

chudobě

Chudý je ten, kdo...

Chudý je Halder Moyna z Bangladéše¹²

Jmenuji se Halder a jsem z Bangladéše. Naše země v porovnání s Indií⁷ je mnohem menší, ale obyvatel má víc než dost. Je nás skoro sto padesát milionů. Žijí s rodiči a sourozenci na jihu v deltě Velké řeky. Náš tatínek říká, že řeka je pro nás požehnáním, a má pravdu. Každý rok na jaře přinese proud řeky s sebou úrodnou půdu. Voda zaplaví i naše pole, a sotva trochu opadne, sázíme do země sazenice rýže. Naše maminka je jiného mínění než tatínek a má určitě taky pravdu. Říká, že Velká řeka umí být velmi krutá. Řeka se několikrát rozlila tak, že před ní musela maminka i se svými rodiči utéct. Dům i s drůbeží a kozou jim voda odnesla. „Takovou hrůzu už prožívám po šesté,“ vykládala maminka lidem, když nám vloni přišli na pomoc. Já jsem tak rozvodněnou Velkou řeku zažil poprvé! Náš dům jsme opustili v poslední chvíli na lodičce. Vzali jsme s sebou ovci a dvě slepice. Pytel s rýží se už do lodky nevešel. Rýže zůstala ležet v pytli na podlaze našeho domku. Našli jsme ji, když jsme se po dvou týdnech vrátili. Nedala se jíst. Byla plesnivá. Po povodni nás čekala spousta práce kolem domu i na poli. Tatínek zpevnil kůly, na nichž stojí náš dům, silnými bambusovými kmeny. Že nevíte, jak vypadají bambusové kmeny? To je divné, vždyť u nás rostou jako tráva skoro všude. Však taky bambusové kmeny skoro jako velká tráva vypadají. Jsou kulaté a duté, srostlé uvnitř tenkou přepážkou v téměř pravidelných vzdálenostech. Při opravě kůlů jsem tatínkovi pomáhal. Ostatní sourozenci se s maminkou vydali na pole. „Letos nic z druhé úrody nebude,“ řekla nám maminka, když se večer z pole vrátili. Naštěstí lidé z jedné humanitární organizace přivezli obyvatelům naší vesnice nové sazenice rýže. Přišli právě včas.

12

Bangladéšská lidová republika je stát v Asii v deltě řek Gangy a Brahmaputry.

Hlavním městem je Dháka.

Rozloha: 144 000 km²

Počet obyvatel: 148 265 772

V polích stála naplavená voda, což je pro rýži to nejlepší. Pustili jsme se s chutí do práce. „Snad se nám podaří sklidit dost rýže alespoň tentokrát,“ ujišťovali jsme se navzájem. Moc jsme si přáli, aby v rohu našeho domku byly zase plné pytle rýže tak jako minulá léta.

13
Alláh je jméno pro Boha,
kterého uctívají muslimové.

14
Meteorolog se zabývá
sledováním počasí a jeho
předpovědí.

Tatínek říká, že Alláh¹³ tomu chtěl jinak. Úrody jsme se opět nedočkali. Tentokrát ji nezničila velká voda jako v červenci. Přišel silný hurikán. Meteorologové¹⁴ mu dali dokonce jméno. Ještě dřív, než dorazil až k nám. Nazvali ho Sidr a řádil, jak se patří. Přes pole s rýží se přitom přehnal prudký lijavec. Déšť vytloukl skoro všechna zrnka zralé rýže z klasů. Vichřice odnesla z našeho domu střechu a povalila jednu stěnu. Při pádu stěny si zranila moje sestra Balu nohu. Balu je statečná. Skoro vůbec nepláče. Je taky trpělivá. Trvalo skoro dva dny, než se dostala k lékaři. Odvezli ji v loďce do města. Ránu sešili. Úplně stejně, jako sešívá maminka díru na mých kalhotách. Lékař říkal, že Balu má štěstí. Rána na noze nebyla příliš hluboká. V naší vesnici se brzy po hurikánu objevili lidé, které jsme znali už od povodní. Tenkrát nám obstarali sazenice rýže. Nabídli nám pomoc i teď. Přivezli vlnité plechy na střechu našeho domu velkým nákladákem. Tatínek byl rád. Sám by na novou střechu nikdy nenašetřil. Co taky může vydělat rodina, která se živí prací na poli a jen občas chodí rozbíjet cihly? Prosim? Proč rozbíjíme cihly? Dobrá otázka! Já vím, cihly jsou určeny především na stavbu domů, ale takové domy jsou jen pro bohaté. Jak jsem už řekl, náš dům je postavený z kmenů bambusu. My nejsme bohatí.

Rozbíjení cihel je u nás téměř národní záležitostí. Rozbíví je kdekdo. Děti, starci, ženy i muži. Kdybyste navštívili naši zemi, brzy byste zjistili, že tu nemáme skoro žádné kamení. Všude je jen samá naplavená hlína. Jak říká můj tatínek, taková hlína je požehnáním pro naše rýžová pole. Spousta naplavené hlíny se však každým rokem využije i na výrobu cihel a to rozhodně taky není k zahození. V cihelnách s vysokými komíny se cihly prudce vypálí, a sotva vychladnou, už přijdou lidé, aby je rozbíjeli na drobné kousky železnými kladivy. Zdá se vám to divné? Nám to nijak podivné

nepřipadá. Čím bychom jinak nahradili drobné kousky rozbitých cihel při stavbě cest? Co bychom místo nich nasypali do základů při stavbě domů? A čím bychom zpevňovali vodní hráze? V Bangladéši prostě nenajdete šterk z kamení. Děláme si ho z cihel.

Rozbíjením cihel si přivydělává celá rodina. Posadíme se z rána k hromadě cihel, kterou před nás vysypou z pece, a pustíme se do roztloukání. To víte, že nás bolí ruce. Prosím? Že bych měl být ve škole? To bych měl. A byl bych tam rád. Letos jsem však ve škole mnoho hodin nepobyl. Učebnice mi odnesla velká voda už v červenci. Pak jsme pracovali na poli a taky v cihelně. Trápí mě, že jsem se ještě nenaučil číst. Moc by mě bavilo číst si v knihách nebo časopisech, které prodávají u nás ve městě. Ve škole se o přestávkách hrají hry a to se mi taky líbí. Holky se nejradši učí všelijaké tance a taky hodně zpívají, ale my kluci si hrajeme raději s míčem. Náš pan učitel dostal od lidí z města míč. Je na něj velmi opatrný. Hrát si s míčem můžeme jen někdy. Od doby, kdy se přehnal nad naším domem hurikán Sidr, jsem si však s balonem nehrál. Místo do školy chodím teď nejčastěji k cihelně. Potřebujeme peníze. Maminka mi slibuje, že jakmile našetříme dost peněz, vrátím se do školy, ale kdo ví, kdy to bude?

pomáhá

ADRA

Projekt „BangBaby“.
Dlouhodobý rozvojový
projekt na pomoc chudým
bangladéšským dětem. Vznikl
ve zlínské pobočce ADRA
v roce 1999.

**Myslíš si, že je Halder chudý?
Co schází Halderovi především?**

chudobě

Sára

Chudý je ten, kdo...

Chudá je Sára z Keni¹⁵

Jsem Sára. Náš dům stojí v kopci. Tatínek ho prý postavil z dlouhých větví a oplácal blátem. Maminka mu při tom pomáhala. To jsem tenkrát ještě nebyla na světě. Ovšem jak se takový dům staví, to už vím. Naše teta Ruth, když se vdala (svatba trvala dva dny a hostů přišlo tolik, že sotva stačily dvě kozy a pět slepic, které dědeček Santi na oslavu obstaral), si s manželem postavila dům podobný tomu našemu. Manžel tety Ruth, můj strýc, krásně maluje. Na vyschlé stěny domu z bláta nakreslil barevné ornamenty. Maminka by taky ráda měla takové ornamenty na našem domě. Když však tatínka poprosila, aby stěny naší chýše pomaloval, jako to udělal strýc, tatínek se jen smál a říkal, že není žádný umělec, což je pravda. Líbí se mi, když se tatínek směje. Má velkou pusu a krásné bílé zuby. Tatínek chodí podél cest a rozbíjí kamení na štěrky. To je jeho živobytí. Z rozbitého kamení se pak staví silnice. V naší vesnici ale žádnou takovou silnici nemáme. U nás vede přes náves jen cesta z udusané hlíny, a když prší, je plná kaluží a bláta.

15
Keňská republika je
přímořský stát ve
východní Africe při pobřeží
Indického oceánu. Země je
pojmenována po hoře Mount
Kenya, která se nachází
uprostřed státu.
Hlavním městem je Nairobi.
Rozloha: 582 646 km²
Počet obyvatel: 36 913 721

Stejně se mi ale v naší vesnici líbí. Představte si, máme tady i kostel. Je to stavba z dřevěných kůlů a vlnitého plechu. Když v ní začne celá vesnice zpívat, je to paráda. Do kostela chodím moc ráda.

Kromě maminky a tatínka žijí v našem domě také moji dva sourozenci. Jsem nejstarší. Bude mi devět. Bratr Ruben má sedm a chodí už také do školy. Pokud ovšem zrovna neseká cukrovou třtinu na poli tety Ruth. Nejmladší z nás je sestra Sinthie. Má tři roky. Už krásně mluví. Všude ji беру s sebou. Mám ji na

starosti. Často ji nosím na zádech. To víte, je ještě malá a bolí ji nohy. Maminka chodí skoro každý den sbírat do kopců zelené lístky z čajovníků. Někdy Sinthii hlídá babička, ale ta často před domem usne a Sinthie se zaběhne. Maminka se nezlobí. Ví, že babička už na všechno nestačí. Přesto je raději, když se o Sinthii starám já.

V domě máme ohniště. Maminka na něm vaří v hrncích jídlo. Při vaření je skloněná nad ohništěm a čeká, až začne vařit voda. Pak dá do hrnce s vařící vodou zeleninu a zasype ji moukou. Proč jsem začala vyprávět o vaření? Protože právě tenkrát se to stalo. Ten den se maminka vrátila z práce velmi brzy. Pole s čajovníkovými keři bylo totiž v kopci hned kousek nad naším domem. Zrovna jsme si hrály se Sinthií venku. Maminka se pustila bez dlouhých řečí do vaření. Věděla, že máme hlad. Nejhladovější bývá Ruben, samozřejmě, ale my se Sinthií jsme hlad taky měly, to je pravda. Maminka mě poslala, abych doběhla pro mrkev k sousedce. Zapomněla ji tam, když se u ní zastavila na kus řeči s prázdnými koši cestou domů. Já vím, měla jsem vzít Sinthii s sebou, ale chtěla jsem být brzy zpátky. Už mi kručelo v břiše. Vyběhla jsem co

Děti proti

Náš dům

Když je svátek ...

nejrychleji na cestu. Ani ve snu mě nenapadlo, že by se mohlo Sinthii přihodit něco zlého. Už jsem stála skoro před chýší paní sousedky, když se ozval strašný křik. Lekla jsem se. Paní sousedka asi taky. Vyběhla před dům a volala: „Kdo to tak hrozně křičí?“ Když mě uviděla, spráskla ruce a běžela zpátky do chýše. Hned se vrátila i s mrkví. Když mi ji podávala, zeptala se: „Nestalo se něco u vás doma?“ Co jsem měla odpovědět? Nemám oči všude a nejsem šaman, abych věděla i o tom, u čeho jsem nebyla. Zpátky domů mě však hnalo zlé tušení. Cestu jsem vzala úprkem. Jak známo, my Keňané běhat umíme! Sousedka to odhadla naprosto přesně. Křik se ozýval z našeho domu. Byl to křik Sinthie. Teď už jsem uslyšela hlasitě naříkat i maminku. Bezradně pobíhala se Sinthií v chatrči od stěny ke stěně.

Až později jsem se dozvěděla, co se stalo. Sotva začala voda vařit, maminka stáhla hrnec z ohniště a postavila ho vedle na zem. Čekala, až přinesu mrkev. Mezitím na zemi krájela cibuli. Do domku vběhla Sinthie. Možná, že si hrnce s vařící vodou nevšimla, možná

ji v rozpustilosti napadlo jen tak zjistit palcem u nohy, jestli je voda horká. A pak se to stalo! Prostě má tříletá sestra Sinthie strčila nohu přímo do hrnce s vařící vodou.

Vaši rodiče by u vás doma nejspíš zavolali lékaře nebo vás nechali s opařenou nohou odvézt do nemocnice. Co jsme měli dělat my? Za prvé, u nás žádnou nemocnici široko daleko nemáme. Co je však ještě horší, i kdybychom měli nemocnici za rohem, stejně bychom do ní nešli. Na lékaře nemáme peníze. Za chvíli se u nás v domě objevily sousedky. Přilákal je Sinthiin křik. Radily mamince kdeco. Nakonec je musel rozzlobený tatínek z domu vyhnat. Vůbec se nesmál. Mračil se. To víte, že jsem ten večer už nejedla. Na jídlo neměl nikdo ani pomyslení. Dokonce ani Ruben ne. Sinthie pronaříkala celou noc. Do rána jí noha natekla. Z opařených míst jí zmizela hnědá kůže. „Budeme si muset půjčit peníze a jít k doktorovi,“ říkala maminka, ale tatínek o něčem takovém nechtěl ani slyšet. „Jak bych pak takový dluh zaplatil?“ opakoval nazlobeně. Sinthiin stav se den ze dne zhoršoval. Dostala teplotu a blouznila tak, jako blouzní ti, kdo mají malárii¹⁶.

16

Malárie je jednou z infekčních horečnatých nemocí. Způsobuje ji parazitní prvok a jejím přenašečem na člověka je komár.

17

Česko je země uprostřed Evropy, kde vznikl tento obrázkový katalog.

Pátý den se objevila v našem domě sousedka. „V Itibu jsou zase zdravotníci z Česka¹⁷,“ volala na maminku. „Běžte k nim!“ Věděli jsme, o koho se jedná. Čeští zdravotníci jezdí do vesnice Itibo vzdálené od nás asi pět kilometrů každým rokem. V Itibu je ambulance a vloni dokonce hned vedle postavili porodnici. Už jsem tam taky byla. Je tam čisto, na stěnách mají bílé kachličky a veselé obrázky. Maminka říká, že v porodnici mají i záchod se splachováním. Jak vypadá, nevím, ale prý je to krása. Říká se, že letos by měli v Itibu postavit zubní ambulanci. Bude v ní takové velké křeslo, a kdo si do něj sedne, musí otevřít pusku a doktor mu pěkně proťuká zuby, aby zjistil, jestli jsou zdravé. Když zdravé nebudou, tak je provrtá takovým přístrojem a ucpe nějakou kaší. Prosím? Že je to trochu jinak? No, nevím. Sama jsem nikdy v takovém křesle neseděla, ale popáleniny na něm určitě neléčí. „Běžte tam, oni vám pomůžou. Jinak to dítě umře,“ přesvědčovala

sousedka rodiče. A tak jsme šli. Tatínek nesl Sinthii v náručí. Nic neříkal. On tatínek od té doby, co se to stalo Sinthii, vlastně vůbec nic neříkal. Pršelo. Maminka šla za ním a držela mu nad hlavou deštník. V deštníku byla sice díra, ale Sinthii před deštěm chránil dostatečně. My s bratrem jsme běželi napřed. Známe cestu. Byla teď v dešti plná bláta.

Sousedka měla pravdu. I když jsme neměli žádné peníze, z ambulance nás nevyhodili. Pomalu a opatrně Sinthii popálenou nohu v té krásné ambulanci s bílými kachličkami omývali a natírali nějakými mastmi. Musela jsem si zacpat uši, jak Sinthie při tom řvala. Pak ji uložili do takové krásné bílé postele na vysokých nohách a řekli, že musí u nich několik dní zůstat. I my jsme zůstali. Maminka s tatínkem seděli u její postele celou noc. Já a bratr Ruben jsme se uložili na verandě. Zdravotník nám donesl deky. Ráno přišla za Sinthii i babička s dědečkem. Vystřídali tatínka s maminkou. Maminka šla trhat lístky čajovníku, tatínek se vydal na cestu rozbít kamení. Aby Sinthii zmizel otok, museli zdravotníci udělat nad postýlkou takové zvláštní zařízení z prostěradla. Drželo jí nožičku zvednutou. Za pár dní se otok ztratil. Infekce ustoupila. Sinthie dostala od zdravotníků krásné hračky. Nikdo před ní si s nimi ještě nehrál. Byly úplně nové. Kachnička a plyšový medvídek. Měla z nich radost. Už jsem si s nimi taky hrála.

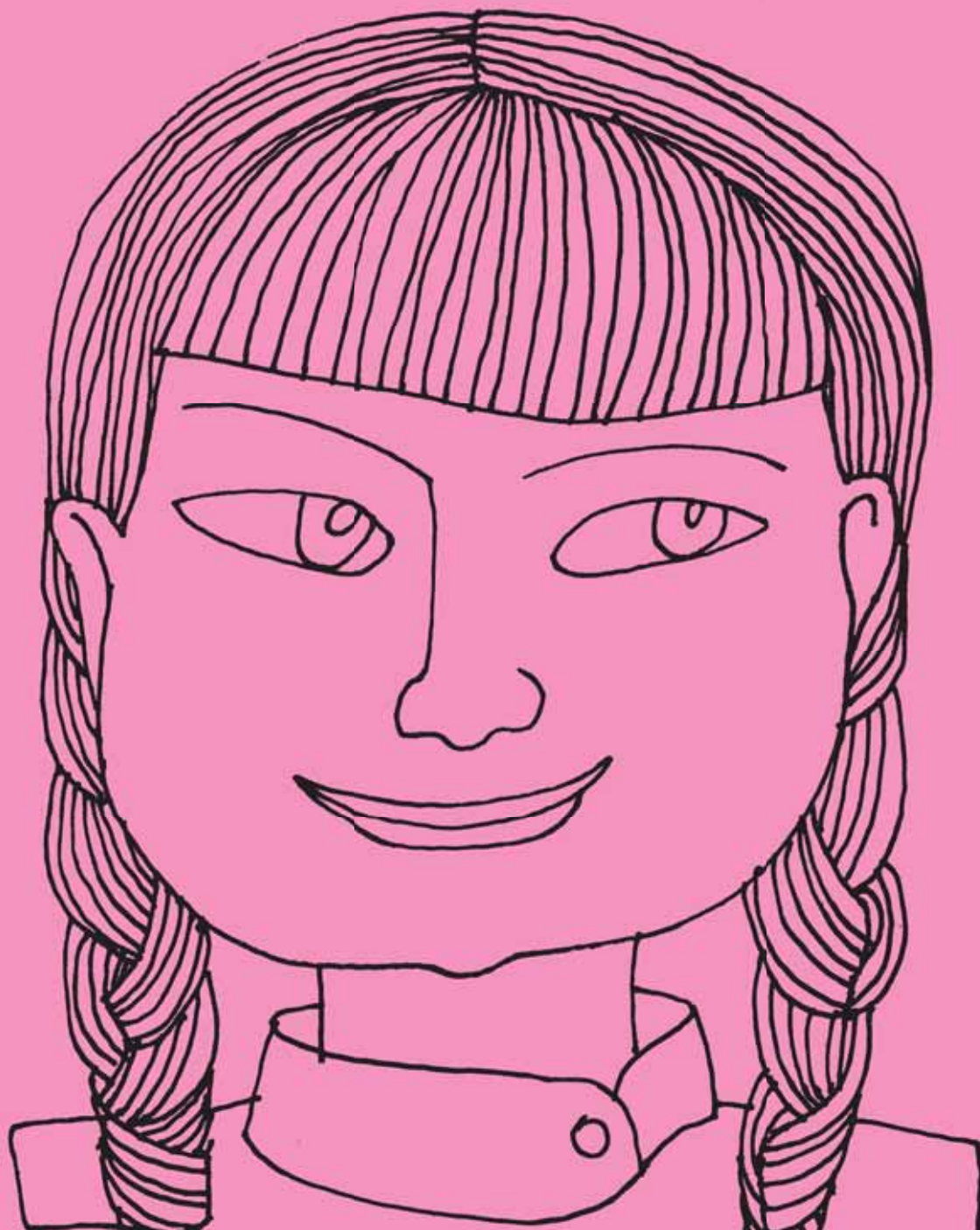
ADRA

pomáhá

Projekt „Rekonstrukce zdravotnického střediska a porodnice ve vesnici Itibo“. Projekt byl v roce 2008 rozšířen o výstavbu stomatologie.

Myslíš si, že je Sára chudá? Co Sáře schází především?

chudobě

Chudý je ten, kdo...

Chudá je Enkhtuja z Mongolska¹⁸

Ahoj! Jmenuji se Enkhtuja a žiji v jurtě v Mongolsku. Prosím? Co to je jurta? A že mé jméno se nedá vyslovit? Tak mi klidně říkejte Tuja. Ostatně zrovna tak mi říkají máma s tátou i moje starší sestra s mladším bratrem. Starší bratr mi říká Tujko a vždycky se u toho usmívá. Já mám svého bratra strašně ráda. Škoda, že už u nás v jurtě nebydlí. Žije ve městě na ubytovně. Má práci. Zaměstnali ho v konzervárně. Aha, chcete vědět, co je to jurta. Tak jurta, vážení, je nádherný skládací dům. Je něco jako vaše karavany, takové ty domy na kolečkách, které taháte za auty na dovolenou k moři nebo k jezeru. Ovšem naší jurtě se nějaký váš karavan v žádném případě nevyrovná.

Není nad jurtu! Navíc, my s jurtou nejezdíme nikam na dovolenou. My v ní žijeme. Jurta je náš domov. Naši jurtu vyrobil tatínek ještě před tím, než si vzal maminku. Konstrukci jurty vytvořil z lehkého a dobře vysušeného dřeva. U nás v Mongolsku je dřevo drahé. Však na ně padly skoro celé tatínkovy úspory. Konstrukce ze dřeva musí být lehká. Při putování dalekými pláněmi naší země ji musí unést kůň nebo velbloud na zádech. Když se dřevěná konstrukce rozloží a upevní na zemi, pokryje se potom v několika vrstvách koberci, kůží a nakonec nepromokavou plachtou. Vstup do jurty zakrývá z venku koberec, ale hned za ním jsou dveře. V létě zůstávají dveře celý den otevřené. Zato v zimě dveře důsledně zavíráme a ucpáváme kolem nich každou skulinu. K prahu klademe houni¹⁹, aby dovnitř netáhlo.

Když jsem byla ještě hodně malá, stěhovali jsme se skoro pořád. Z místa na místo. Víím, že maminku neustálé přemísťování moc netěšilo, ale nám dětem se putování po širokých pláních velmi líbilo. Ovšem pozor! Nekočovali jsme po planinách jen tak pro

18
Stát Mongolsko je
vnitrozemský stát
ve střední Asii.
Hlavním městem je
Ulánbátar.
Rozloha: 1 564 116 km²
Počet obyvatel: 2 650 952

19
Silná tkanina vyrobená
z hrubé vlněné příze.

zábavu, ale kvůli našim stádům. Dobytek rychle spásal všechno, co rostlo v blízkosti naší jurty, a my jsme se museli posunout zase o kus dál. Co jsme dělali celý den? Ráno bylo třeba napojit dobytek. Voda je u nás velmi vzácná. Šetříme s ní, kde se dá. Prosím? Kde se myjeme? Doma v jurtě. Koupelna? Co je to? Místnost určená k mytí? Tak něco takového u nás nemáme. Jurta je jediná místnost, která slouží celé rodině jako ložnice stejně jako obývák, jídelna i kuchyně dohromady. Dokonce se občas promění i v tu vaši koupelnu, když je třeba. Jak často se myjeme? To jsou mi otázky! Každý den si u nádrže s vodou opláchnu obličej i ruce. Určitě! Maminka pak jednou za týden ohřeje vodu na sporáku a my se myjeme jeden za druhým trochu důkladněji. Jestli celí? Ale dejte mi pokoj s takovým vyzvídáním. Ptát se na podobné věci považujeme u nás za nezdrovořilé.

Maminka se s námi dětmi při letním putování za pastvinami taky učila. Máme učebnice i sešity. Jistě, každý den na nás maminka čas s učením neměla. Musela podojit krávy. Taky pomáhala stahovat kůži a porcovat maso, když tatínek zabil kozu nebo ovci k jídlu. Stádo bylo pro nás moc důležité. Poskytovalo nám mléko i maso. Prosím? Jestli jsme jedli taky něco jiného než maso? Zase takové podivné otázky! Jedli jsme prostě to, co jsme měli. Prosím? Jestli znám třeba pomeranč? Jistě, že ho znám. Z obrázků a taky jsem ho už jednou ochutnala. Tatínek ho přinesl z města. Nic moc, řeknu vám. Chutnal hodně kysele.

Navečer jsme pomáhali tatínkovi shánět dobytek k jurtě. Každý z nás měl nějakou oblíbenou ovci nebo kozu. Volali jsme na ně jménem. Teď už je ale všechno jinak. Letos s dobytkem nikam neputujeme. Bydlíme v jurtě na jednom místě, kousek za městem. Bez stád. Maminka s tatínkem často na naše krávy, kozy a ovce vzpomínají. Maminka se přitom neubrání pláči. „Za jedinou zimu jsme přišli o všechnen dobytek. Nikdy se z té ztráty nevzpamatují. Bylo to naše jediné bohatství. Teď jsme chudí. Strašně chudí!“ nařiká. Nerada tyhle nářky poslouchám. Trápí mě, že nedokážu rodičům nějak pomoci.

V Mongolsku bývají tuhé zimy. Někdy klesne teplota až pod minus čtyřicet stupňů. Snad by to náš dobytek ve svých huňatých kožíšcích přežil, ale to léto před zimou bylo jakési podivné. Nepršelo, když pršet mělo, a pršelo, kdy pršet nemělo. Nepříznivé počasí způsobilo, že nám nezbyla žádná píce do zásoby. V zimě jsme neměli čím dobytek přikrmovat. Za těch největších mrazů se tatínek rozhodl hnát dobytek k městu. Víc než polovička vyhladovělého stáda cestu nepřežila. Zbytek, ten, který došel až k městu, prodal tatínek pod cenou na jatka. Pošel i náš jediný velbloud. Dva poníky, kteří nás děti v té tuhé zimě dovezli až na místo, tatínek také prodal. Nemusím vám snad ani líčit, jak mně to bylo líto. Proplakala jsem celou noc.

Letos rodiče chodí každý den do města. Hledají práci a někdy ji i najdou. Maminka několik týdnů pomáhala při čištění kůží. Tatínek se naučil jezdit s traktorem. Natrvalo však práci zatím nesehnali. V jurtě zůstávám přes den se svou starší sestrou a mladším bratrem. Do školy nechodíme. Někdy se učíme doma sami společně. Maminka nám slibuje, že až nám našetří na pořádné boty, vyrazíme do školy ve městě. Víím, škola je pro život důležitá. Kdy to bude? Kdo ví? Zatím skoro všechny peníze utratíme za jídlo.

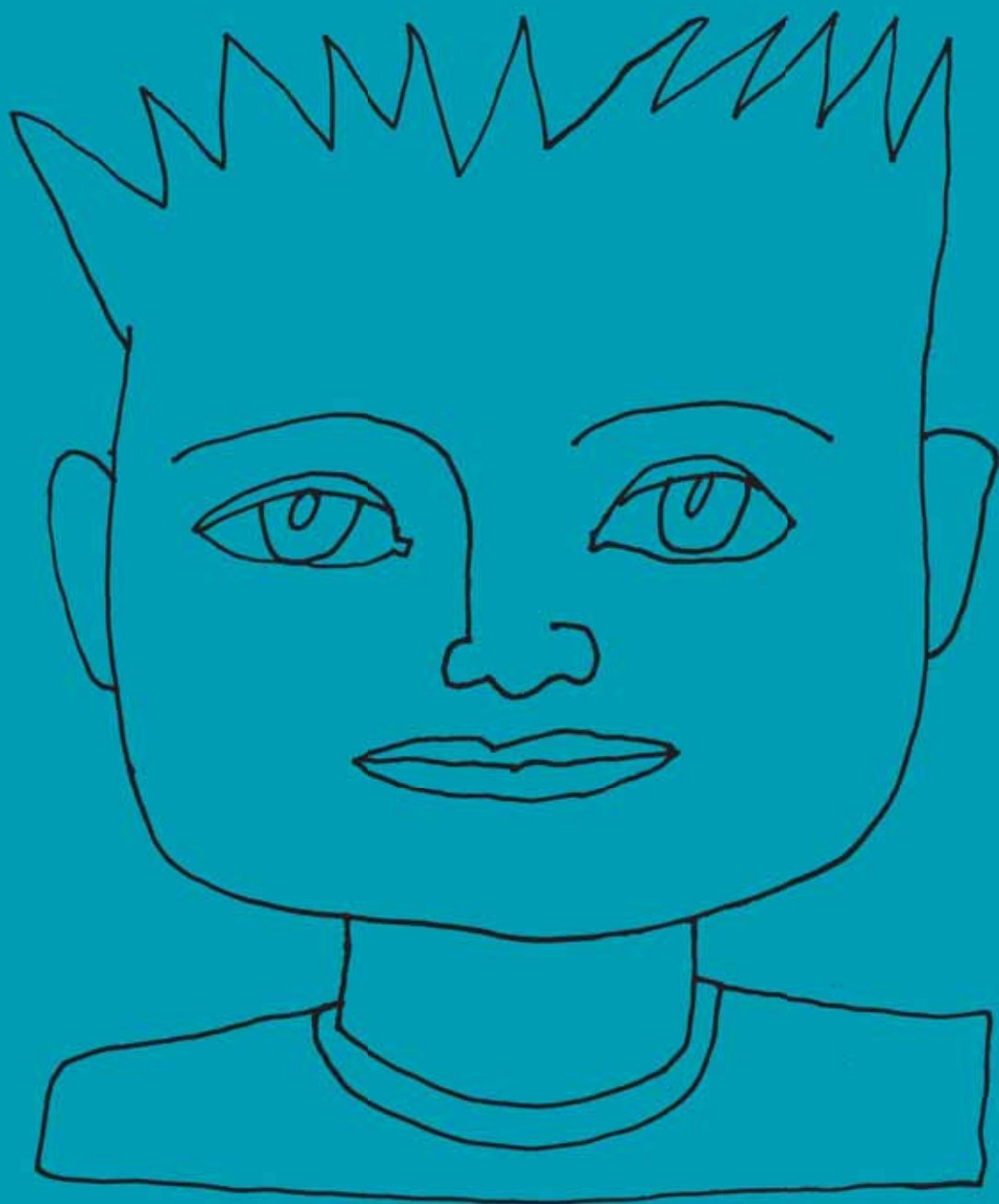

ADRA

pomáhá
Projekt „Zlepšení rostlinné
produkce v provincii
Dornogobi“.

**Myslíš si, že je Enkhtuja chudá?
Co Enkhtuje schází především?**

chudobě

Chudý je ten, kdo...

**Chudý je Aleš
z České republiky²⁰**

Když jsem byl ještě docela malý, jezdili jsme s tatínkem a maminkou na chatu. Každý víkend. Chata stála u lesa a jen pár minut nám trvala cesta k rybníku. V létě jsme chodili na houby, na maliny a taky na borůvky. Borůvky mám ze všech lesních plodů nejraději. U nás v Beskydech začínají dozrávat už v červenci a jsou jich plné stráně. Nejvíc borůvek dokázala nasbírat maminka. Zavařovala je, udělala z nich džem nebo upekla borůvkový koláč.

²⁰
Česká republika je
vnitrozemský stát ve střední
Evropě.
Hlavním městem je Praha.
Rozloha: 78 886 km²
Počet obyvatel: 10 349 372

Nevím přesně, kdy s námi tatínek přestal na chatu jezdit. Nejdříve nás tam v pátek odvážel a v neděli zase přivezl domů, ale později řekl mamince, ať na chatu jezdíme sami autobusem. „Ušetříme! Benzín je drahý a nejsme žádní boháči,“ řekl. Párkrát jsme se takhle na chatu vydali, ale protože nás ještě potom čekala hodina cesty pěšky, maminka takový způsob cestování na chatu vzdala. Není divu! Byl jsem ještě opravdu malý a maminka mě musela s rancem na zádech pořádný kus cesty nést.

Prosím? Zajímá vás, co se stalo s tatínkem? Proč s námi přestal na chatu jezdit? To mě zajímá taky. Lámu si tou otázkou hlavu už spousty měsíců. Tatínek sice přestal jezdit na chatu, ale doma nezůstával. „Musím chodit do práce,“ tvrdil a přitom se zlobil na maminku: „Naříkáš, že vydělám málo peněz, tak sháním práci, kde se dá.“ Dnes už vím, že tatínek nikam do práce přes víkendy nechodil a žádné peníze navíc domů nikdy nepřinesl. V neděli se vracel celý špinavý a byl cítit rumem. Jak jsem to poznal? Já bych to samozřejmě nepoznal, mně se jen nelíbilo, jak smrděl, ale maminka uhádla hned, že je z něj cítit alkohol.

Maminka tatínkovi domlouvala. Zlobila se na něj a plakala. Nebylo to však nic platné. Tatínek se vracel domů v hrozném stavu stále častěji. Býval opilý i přes týden. Jednou jsme ho s maminkou našli, jak spí v parku pod lavičkou. Bylo mi ho líto, ale taky jsem se za něj styděl. To už jsem začal chodit do školy. Ve škole se mi docela líbilo, ale na přípravu úkolů jsem doma neměl ani pomyslení. Báł jsem se tatínkových návratů. To už jsem věděl, že nejčastěji vysedává po hospodách. Když byl tatínek střízlivý, byla s ním docela legrace, ale sotva se něčeho napil, bylo lepší se odklidit někam do kouta a moc na sebe neupozorňovat.

Jednou přišel tatínek opilý až pozdě v noci. Už jsem spal. Vzbudil mě však jeho křik. Musel jsem na záchod. Zrovna když jsem procházel kolem otevřených dveří do kuchyně, uviděl jsem, jak tatínek udeřil maminku do tváře. Maminka vykřikla a začala plakat. Já plakal taky. Báł jsem se, že tatínek bude maminku tlouct dál. Tatínek udeřil i mě, když jsem se ho pokoušel od maminky odtlačit z kuchyně ven. V tu chvíli už začala plakat v postýlce i naše Anička. Byla docela malá, snad neměla ještě ani rok. Tatínka její pláč zřejmě ještě víc rozčílil. Vběhl do ložnice a vzal Aničku do náruče. Maminka dostala strach, že Aničce ublíží, a proto mu ji chtěla z náruče vytrhnout. Tatínek jí nechtěl Aničku dát. Znovu maminku udeřil. Co bylo přesně dál, už ani nevím. Křičel jsem jako pominutý. Měl jsem strach, že se stane něco hrozného... Naštěstí se tatínek svalil na gauč a usnul. Byl hodně opilý. Maminka spát nešla a ani mě do postele neposlala. Nejdříve oblékla Aničku a zabalila ji do deky. Pak pomohla s oblékáním mně. Plenkami a oblečením pro mě a pro Aničku nabalila velkou cestovní tašku. Pak se s námi po špičkách vykradla z bytu. Byla tma a foukal studený vítr. Šli jsme na nádraží. V čekárně na vlak čekalo jen pár lidí. Jak dlouho jsme s Aničkou a maminkou čekali, ani nevím. Už se rozednívalo, když jsme nastoupili do rychlíku. Sotva jsme se usadili v kupé na sedadle, maminka začala kojit Aničku a já brzy usnul. Maminka mě vzbudila, až když jsme měli vystupovat. Hned jsem poznal, že musíme být v nějakém hodně velkém městě. Všude bylo

plno lidí a všichni někam spěchali. My jsme nespěchali. Maminka s námi chvíli seděla před nádražím na lavičce. Bylo mi zase zima a měl jsem hrozný hlad. Maminka někam telefonovala mobilem. Pak jsme se zvedli a jeli dlouho tramvají až na samý konec města. Tam už nebylo tolik lidí a myslím, že ani tolik nespěchali. Kousek od tramvajové zastávky stál dům. Do něj jsme vešli. Nějaká paní nás vzala nahoru do prvního patra. „Máš asi hlad,“ řekla. „Jak to poznala?“ říkal jsem si. Dala mi chleba s máslem a borůvkovým džemem. Že by věděla, co mám ze všeho nejraději? Anička se rozplakala. Asi měla taky hlad. Přestala, až jí maminka dala pít. Když jsme se najedli, ta paní, která poznala, že mám hlad a dala mi výborný borůvkový džem, nás zavedla do místnosti, kde byla postýlka a taky dvě postele. „Tak tady si můžete odpočinout,“ řekla. Chtěl jsem se zeptat, na jak dlouho si můžeme odpočinout, ale neměl jsem odvahu. Zeptal jsem se raději maminky, když paní vyšla z místnosti. Maminka mi nedokázala odpovědět. Možná proto, že se rozplakala. Nevím, co jí přišlo v tu chvíli tak líto.

ADRA

pomáhá

Projekt: „Pyramida pomoci“.
Poradna pro oběti domácího násilí a trestné činnosti.

Azylové domy v Novém Jičíně a Straníku.

**Myslíš si, že je Aleš chudý?
Co Alešovi schází především?**

chudobě

Děti

proti chudobě

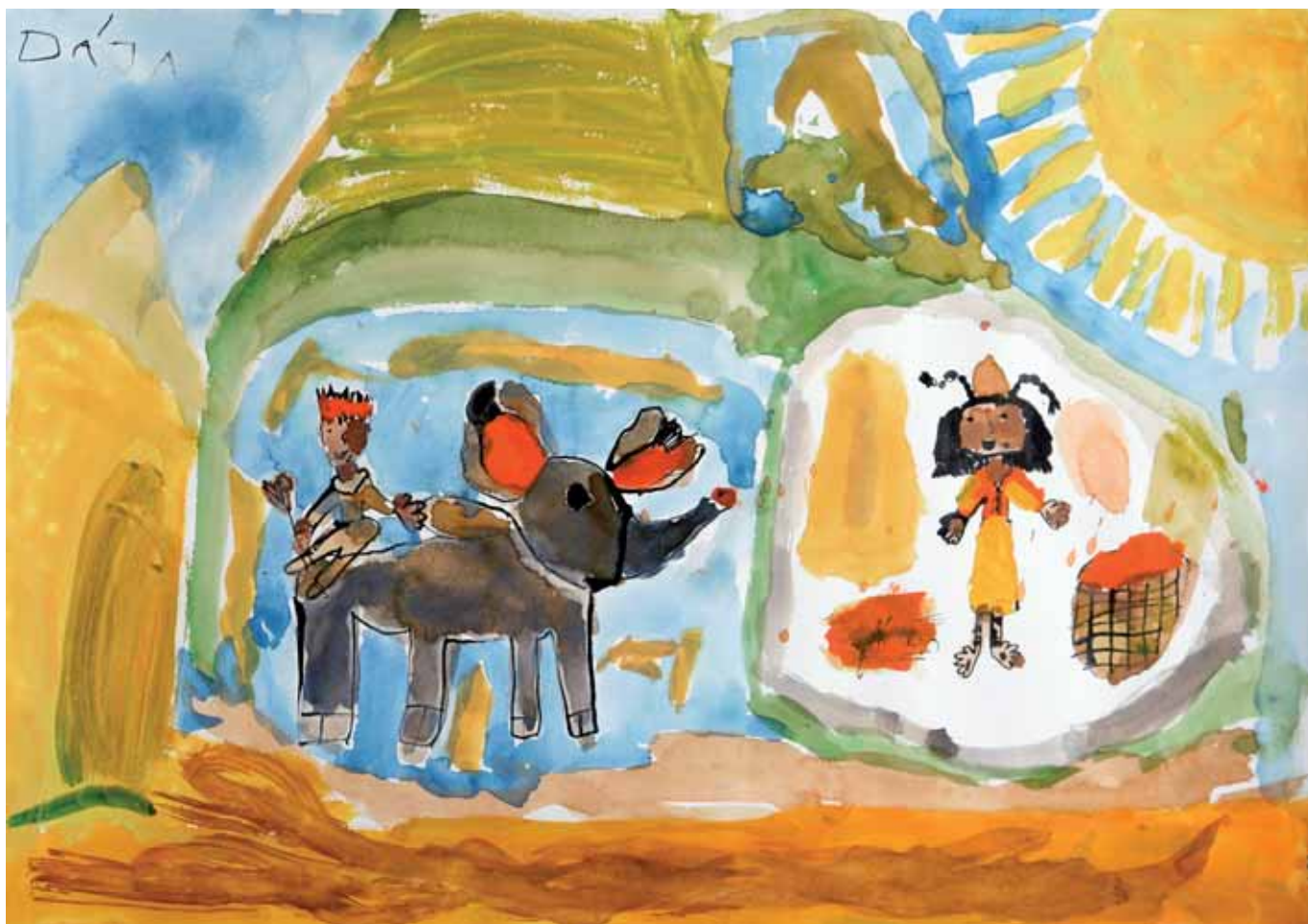
aneb lidé by chudí být neměli

Seznam účastníků výtvarné soutěže

ZŠ a MŠ	Školní 20	Albrechtice u Č.Těšína	ZŠ	Partyzánská	Česká Lípa
ZŠ a MŠ	nám. J. Kučery 69	Bělčice	ZŠ	Školní 2520	Česká Lípa
ZŠ a MŠ		Blatnice p. Sv. Ant.	ZŠ	Zelená 153	Česká Skalice
ZŠ a MŠ	Čs. armády 1026	Bohumín	Sdružení Virtus	Polská 307	Česká Ves
DDM	Janáčkova 715	Bohumín	ZŠ a ZUŠ	Bezdrvská 3	České Budějovice
Masarykova ZŠ	Seifertova 601	Bohumín	ZŠ J. Š. Baara	Jírovцова 967/9/a	České Budějovice
ZŠ	1. máje 217	Bohumín-Skřečoch	ZŠ	Malice školské 3	České Budějovice
ZŠ		Borová Lada	Centrum Arpida	U Hvízdala 9	České Budějovice
DD	Na Planýrce 168	Boršov nad Vltavou	ZŠ	Kaplická 151	Český Krumlov
ZŠ	Bosonožská 9	Brno	ZUŠ A PLUS	Pod Zvonek 28	Český Těšín
ŠD při ZŠ a MŠ	E. Přemyslovny 10	Brno	ZŠ a MŠ při zdrav. zař.		Darkov
ZŠ	Horácké nám. 13	Brno	DD	Pražská 151	Dobřichovice
DD	Jílová 13	Brno	Anna Macháčková		Dolany 55
ZŠ	nám. Svornosti 7	Brno	Jan Macháček		Dolany 55
ZŠ	Řehořova 3	Brno	ZŠ a MŠ	Sehradice 18	Dolní Lhota
ZŠ	Tuháčkova 25	Brno	ZŠ		Dolní Studénky
DD Dagmar	Zeleného 51	Brno	E. Luljaková	ZŠ Školní 355	Dřevohostice
ZŠ	Družba 1178	Brumov-Bylnice	ŠD při ZŠ Dubí		Dubí
Anna Malinková	Morkůvky 75	Břeclav	DD, ZŠ praktická	Školní 117	Duchcov
ZŠ		Černíkovice	ZŠ A. Sochora	Teplická 13	Duchcov
ZŠ Lhota	bří Čapků 138	Červený Kostelec	M. Haniková	Havlíčková 31	Frenštát pod R.

ZŠ	Tyršova 1053	Frenštát pod R.	ZŠ a MŠ	Školní 301	Křinec
ZŠ a MŠ	Tyršova 913	Frenštát pod R.	ZŠ K. Svolinského		Kunčice pod O.
ZŠ a MŠ	Záhuní 408	Frenštát pod R.	ZŠ	U Pálenice 1620	Kunovice
ZŠ a MŠ	Jana Čapka 2555	Frýdek-Místek	Lucie Černá		Lešany 127
4. ZŠ	Komenského 402	Frýdek-Místek	ZŠ B. Hrbka		Leština 134
ZŠ a MŠ Naděje	Škarabelova 562	Frýdek-Místek	ZŠ a MŠ	Náměstí 150	Libavá
ZŠ	Komenského 420	Frýdlant nad O.	Centrum Generace	Palachova 504/7	Liberec
ZŠ a MŠ		Halenkovice	Katolická ZŠ		Liberec
ZŠ a MŠ	Hlavní 145	Hanušovice	DD		Lichnov 253
ZŠ a MŠ	Frýdecká 452/37	Havířov-Bludovice	DD	Čelakovského 8	Litoměřice
ZŠ a MŠ	Na Nábřeží 49/1374	Havířov-Město	Domov pro matky s dětmi		
ZŠ V. Nezvala	V. Nezvala	Havířov-Město		Liškova 43	Litoměřice
ZŠ	Moravská 497/29	Havířov-Šumbark	ZŠ speciální, ZŠ praktická a Praktická škola		
ZŠ	Nuselská 3240	Havlíčkův Brod		Šaldova 6	Litoměřice
ZŠ Červené domky		Hodonín	ZŠ a MŠ	Zeměchy 83	Louny
DD	Svobody 428	Horní Benešov	ZŠ	Ruská 355	Mariánské Lázně
Sbor ČCE	Valdecká 408	Hořovice	Gabriela Bódišová	Průběžná 608	Milovice
ZŠ	Horní Kalná	Hostinné	ZŠ a MŠ	Komenského 4	Mirovice
VÚ a DD	Chodské nám. 131	Hostouň	ZŠ		Moravičany
ZŠ		Hošťálková 380	ZŠ		Moravské Prusy 175
DD	Purgešova 4	Hranice	ZŠ		Moravský Písek
ŠD při ZŠ	Šromotova	Hranice	11. ZŠ	Obránců míru 2944	Most
ZŠ	Bařiny 290	Huslenky	ZŠ T. G. Masaryka	Bartoňova 1005	Náchod
Svob. chebská škola	Jánské nám. 15	Cheb	ZŠ a MŠ Dolany	Dolany 84	Náchod
ZŠ	Mistra Chocoňského 211	Choceň	DD	Krátká 284	Náměst nad Oslavou
ZŠ	Přelouč 457	Chvalovice	1. ZŠ	Komenského 268	Napajedla
K. Munzarová	Sebuč 9	Chvalovice	ŠD při 1. ZŠ	Komenského 268	Napajedla
Michal Šemro	Sviništiny 51	Chvalovice	ZŠ	Žlutava 123	Napajedla
Řadek Laža	Sviništiny 51	Chvalovice	DD	Hrádecká 267	Nechanice
MŠ, ZŠ pro sluch. postižené a DD	Široká 42	Ivančice	ZŠ a MŠ Všeználek		Němčice 114
ZŠ praktická	Liberecká 1734/31	Jablonec nad Nisou	ZŠ a MŠ		Nezdenice
ZŠ Jalubí	U Hřiště 514	Jalubí	ZŠ letců R.A.F. 1989		Nymburk
Sbor CASD	Mošnova 1	Jihlava	ZŠ	Mírová 167	Obrnice
ZŠ a MŠ		Jindřichov 18	Duhovka o.s.	Sportovní hala 224	Obrnice
1. MŠ	Růžová 39	Jindřichův Hradec	ZŠ	Sokolovská 11	Oldříšov
ZŠ	Školní 479	Kaznějov	ZŠ a MŠ	Demlova 18	Olomouc
ZŠ a MŠ	Běšiny 2	Klatovy	ZŠ a MŠ	Raisova 1	Olomouc-Nemilany
ZŠ a MŠ	Předslav 66	Klatovy	ZŠ	Mařádkova 15	Opava
ZŠ a MŠ	Křenovice 4	Kojetín	ZŠ	Komenského 2	Ořechov
ZŠ a MŠ	T. Svobody 297	Kopidlno	Církevní MŠ a SVC	Za Branou 870	Pacov
ZŠ	Sportovní 850	Kostelec na Hané	ZUS	Barákova 700	Pečky
ZŠ	Palackého nám. 45	Kostelec nad Orlicí	11. ZŠ	Baarova 31	Plzeň
			26. ZŠ	Skupova 22	Plzeň

Sbor CASD	Žlutická 64	Plzeň-Bolevec	DD	Mathauserova 117	Staňkov
ZŠ T. G. Masaryka	Školní 556	Poděbrady	ZŠ	Dukelská 166	Strakonice
ZUŠ		Police nad Metují	ZŠ a MŠ	Komenského 323	Suchdol nad Odrou
ZŠ		Práche 84	ZŠ	Dr. E. Beneše 1	Šumperk
Klokánek	K Učilišti 165/15	Praha	ZŠ Bílá cesta	Verdunská 2968	Teplice
ZŠ	Gen. Janouška 1006	Praha-Černý most	ZŠ a MŠ	Hradiště 147	Těrlicko
Marek Bláha	Lánská 65	Praha-Kyje	DD		Tisá 280
Viola Bláhová	Lánská 65	Praha-Kyje	Jub. Mas. ZŠ a MŠ	U Splavu 550	Třinec
Matyáš Horák	Žárovická 1655	Praha-Ujezd nad Lesy	ZŠ	Pod Vinohrady 1420	Uherský Brod
ŠD, ZŠ Brána jaz.	Mikulandská 5	Praha 1	ZŠ	Podhájí 291	Uherský Brod
Veselá škola	Soukenická 10	Praha 1	ZŠ	Školní 117	Uherský Brod-Havříce
ZŠ	Hornoměřolupská 873	Praha 10	ZŠ		Uherský Ostroh
ZUŠ	Trhanovské nám. 8	Praha 10	ZŠ	Pionýrů 685	Uničov
Martin Kreuz	Nechvílova 1844/3	Praha 4	ZŠ a MŠ		Určice
ZŠ a MŠ Zličín	Nedašovská 328	Praha 5	ZŠ a MŠ	Klopina 29	Úsov
ZŠ prak. a ZŠ spec.	Trávníčkova 1743	Praha 5-Lužiny	ŠD při ZŠ		Vápenná 262
FZŠ	Fingerova 2186	Praha 5-Nové Butovice	DD	Opavská 1	Velké Heraltice
ZŠ Petřiny - sever	Na Okraji 43/305	Praha 6	ZŠ a MŠ	Lhotky 42	Velké Meziříčí
Jirka Doubrava	U 1. baterie 1	Praha 6	ŠD		Velký Beranov
gen		Praha 9	ZŠ a MŠ J. A. K.	Park P. Bezruče 697	Veselí n. Mor.
ZŠ	Vybíralova 964	Praha 9	ZŠ Hutník	prac. ZŠ Milokošť	Veselí n. Mor.
Adéla Pudová	Cyrila Boudy 6	Prostějov	ZŠ a MŠ Hutník		Veselí n. Mor.
ZUŠ	Kravařova 14	Prostějov	ZŠ J. A. K.	Zarazice	Veselí n. Mor.
DC ADRA	Rostislavova 26	Prostějov	ZŠ	Na Městečku 51	Veverská Bítýška
Reál. gymn. a ZŠ	Studentská 4	Prostějov	ZŠ	1. máje 268	Vimperk
SŠ, ZŠ a MŠ Jistota	Teřín 1	Prostějov	ZŠ T. G. M.	Školní 319	Volyně
ZŠ	VI. Majakovského 1	Prostějov	DD		Vracov
ZŠ a MŠ		Prostřední Bečva	ZŠ		Vrčeň
ZŠ a MŠ	Školní 9	Radim	ZŠ a MŠ	Turkmenská 1612	Vsetín
ZŠ T. G. Masaryka	Třebízského 32	Rokycany	ZŠ a MŠ		Zahrádky
ZŠ	5. května 1700	Rožnov pod R.	DD	Lazy 3689	Zlín
ZUŠ	Šafaříkova 428	Sedlčany	ZŠ	Okružní 4685	Zlín
ZŠ a MŠ		Slatinice 124	ZŠ a MŠ	Racková 64	Zlín
ZŠ a MŠ	Všemina 80	Slušovice	ZŠ M. Alše		Zlín
ZŠ		Sněžné 96	ZŠ	Mládeže 3	Znojmo
ZŠ a MŠ	Pionýrů 1614	Sokolov	ZŠ	Vojnův Městec	Žďár nad Sázavou
DD	PO BOX 4	Solenice 42	ZUŠ	J. P. Koubka 4	Blatná
ZŠ	Dobrušská 81	Solnice			

1. MÍSTO

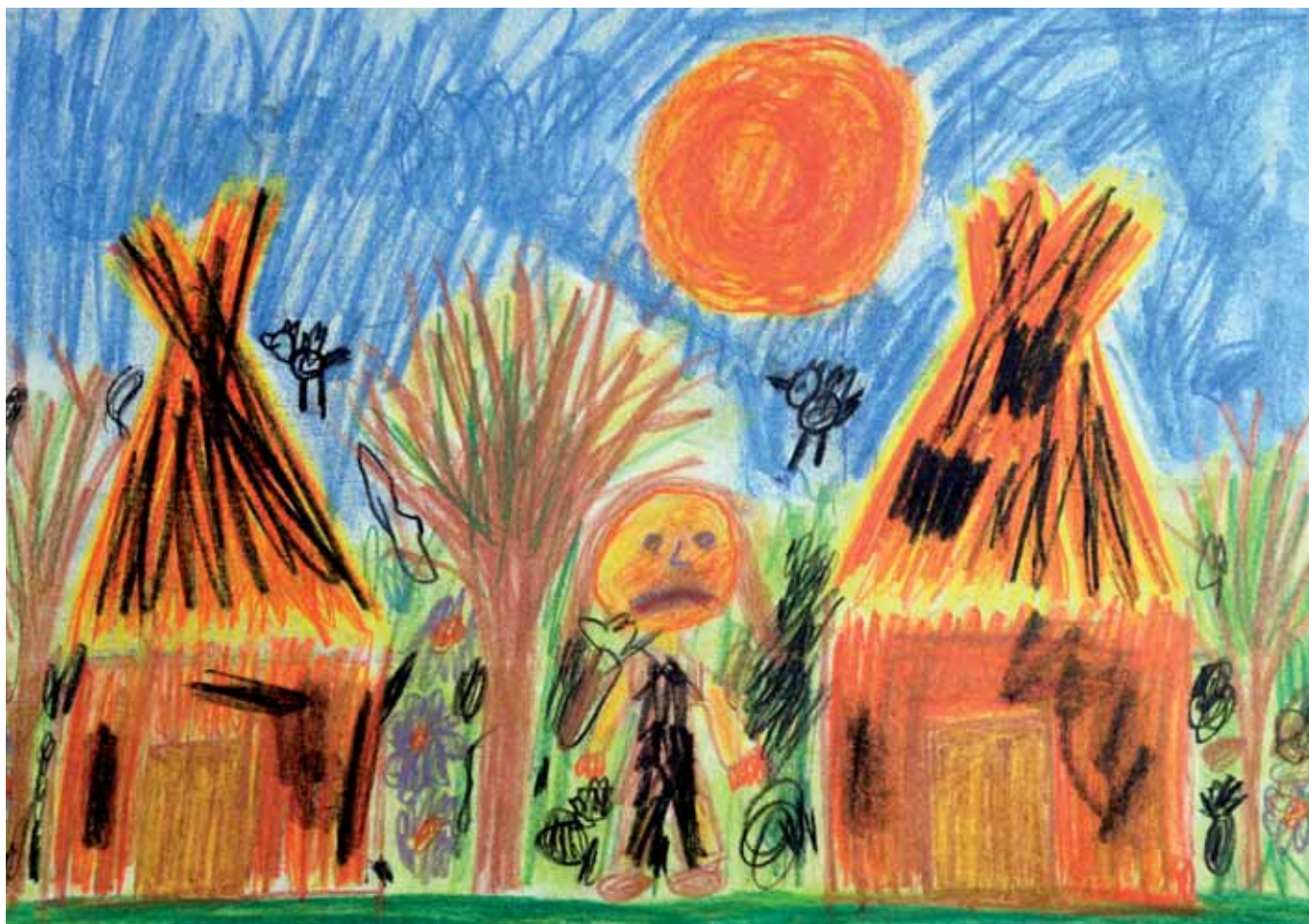
Daniela Javorská 2. třída Brno

chudobě

2. MÍSTO

Kolektivní práce 1. třída Praha 9

3. MÍSTO

Tereza Labajová 9 Frýdek Místek

chudobě

mimo soutěž

Emanuel Tichý 5,5 Liberec

Michal Hodina 14 Dobřichovice

mimo soutěž

mimo soutěž

David Radla 14 Dobřichovice

Martin Hořák 14 Hostouň

mimo soutěž

František Čech 6. třída Šumperk

mimo soutěž

Dominik Poláček 5. třída Brumov-Bylnice

chudobě

Veronika Nováková 5. třída Brno

Jan Mejta 7 České Budějovice

chudobě

Hana Veššíková 11 Česká Lípa

Ladislav Burgr 9 Prostějov

chudobě

Radek Kocián 11 Napajedla

Jakub Kadlec 9 Prostějov

Julie Jakubů 7 Praha 1

Lukáš Sochor Znojmo

chudobě

Ondřej Gnes 1. třída Hranice

Jakub Mika 11 Hošťálková

chudobě

Kim Anh Pham
Tereza Špatná
Gabriela Pavlíková 11 Rožnov

Sára Stejskalová 7 České Budějovice

chudobě

Lukáš Gruber 7 České Budějovice

Kateřina Koukalová 7,5 České Budějovice

David Nguyen 4. třída Moravský Písek

Eliška Skřivanová 11 Praha 10

Gregor Surmay 5. třída Albrechtice u Č. Těšína

Petra Fárová 1. třída Praha-Černý Most

Klárka Picková 8 České Budějovice

Kamila Špilauerová 8 České Budějovice

Jiří Janáček 9 Most

Jakub Švec 8 Halenkovice

Pavel Folberger 4. třída Bělčice

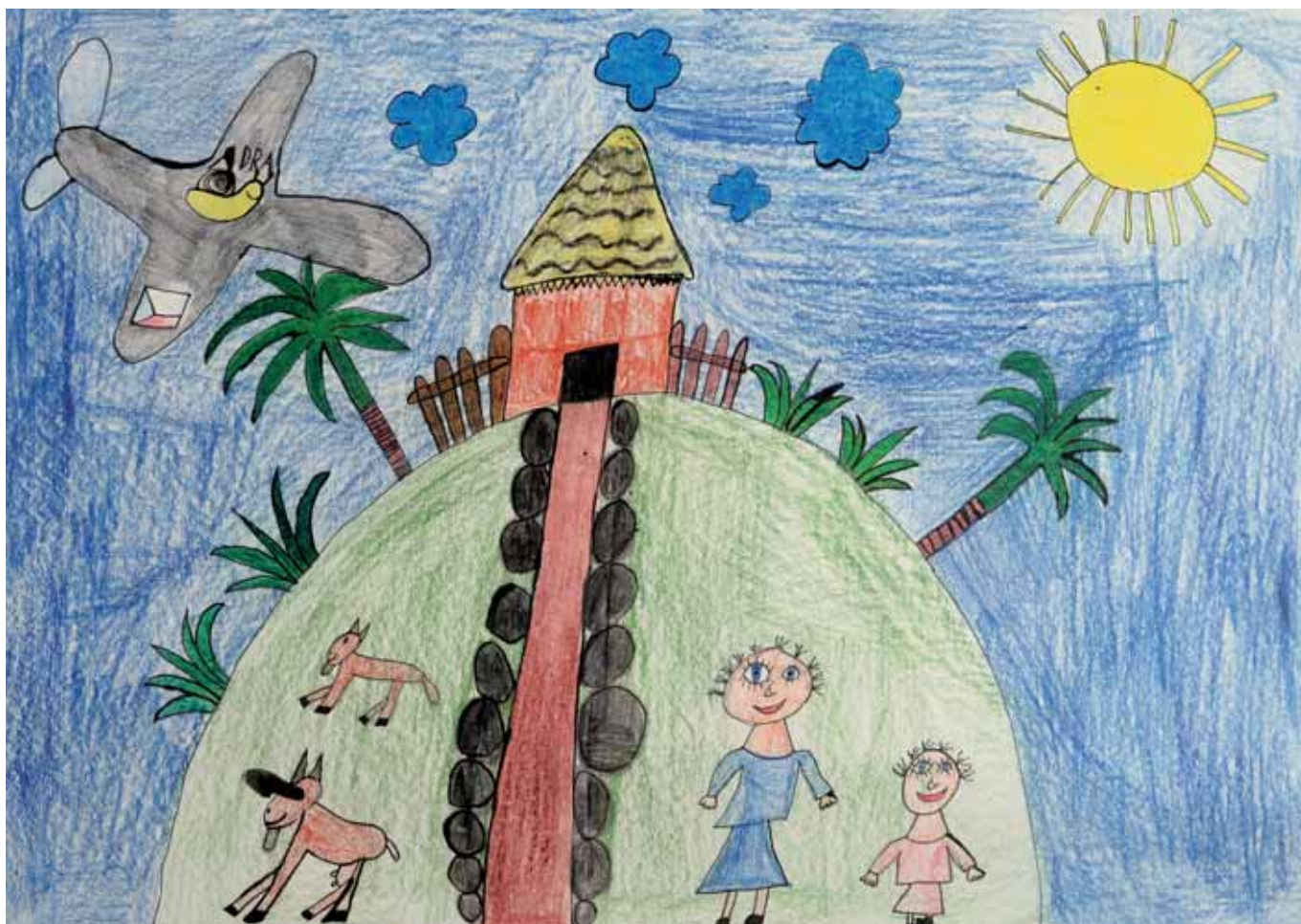

Aneta Zawadová 11 Český Těšín

chudobě

Lucie Sladká 10 Pečky

Patricie Nejedlá 2. třída Hranice

chudobě

Lukáš Fiala 8 Praha-Černý Most

Marie Kuklíková 11 Praha 10

chudobě

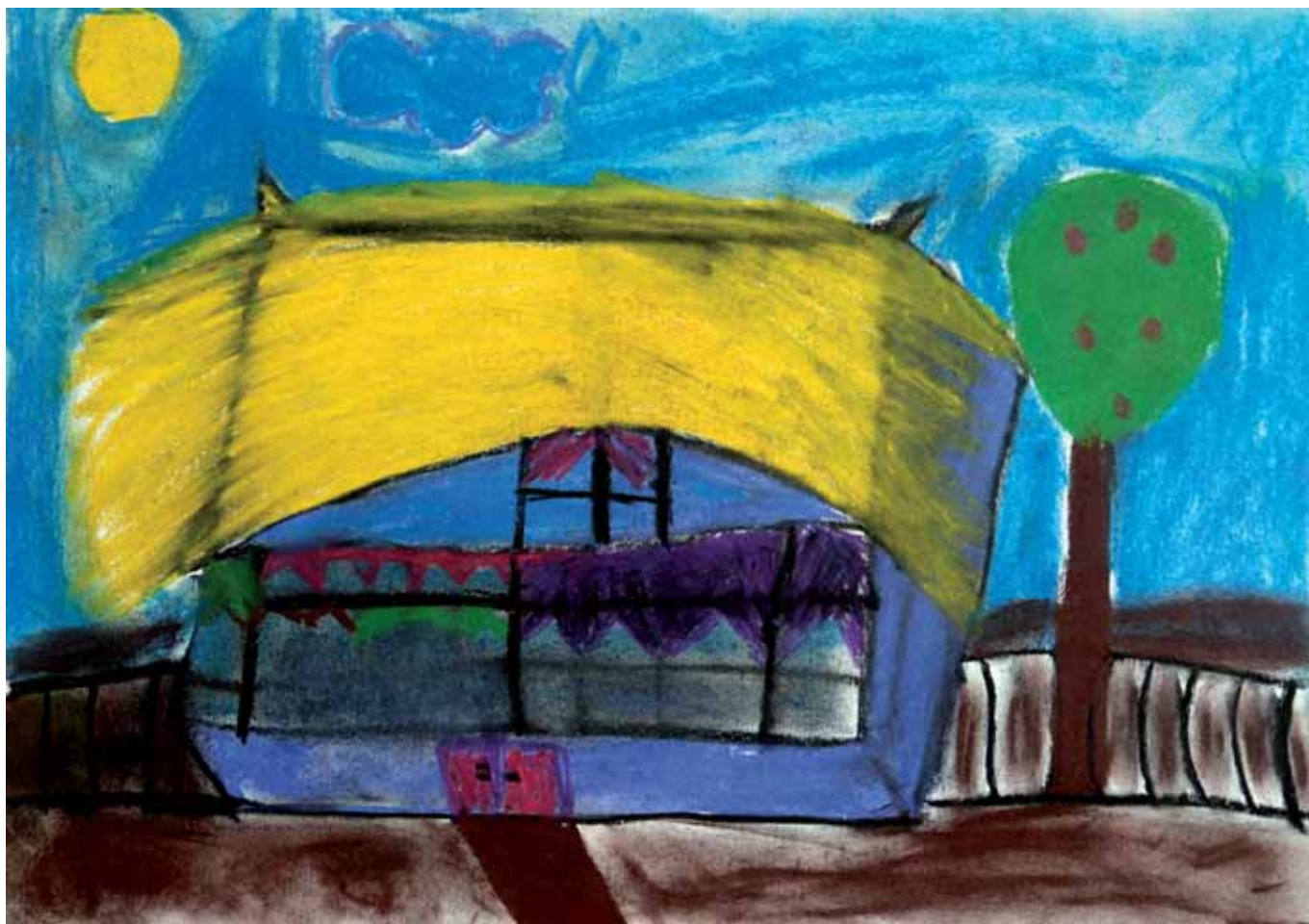

Barbora Vašků 10 Prostějov

Marek Ščuka 10 Vsetín

chudobě

Monika Opluštilová 11 Brno

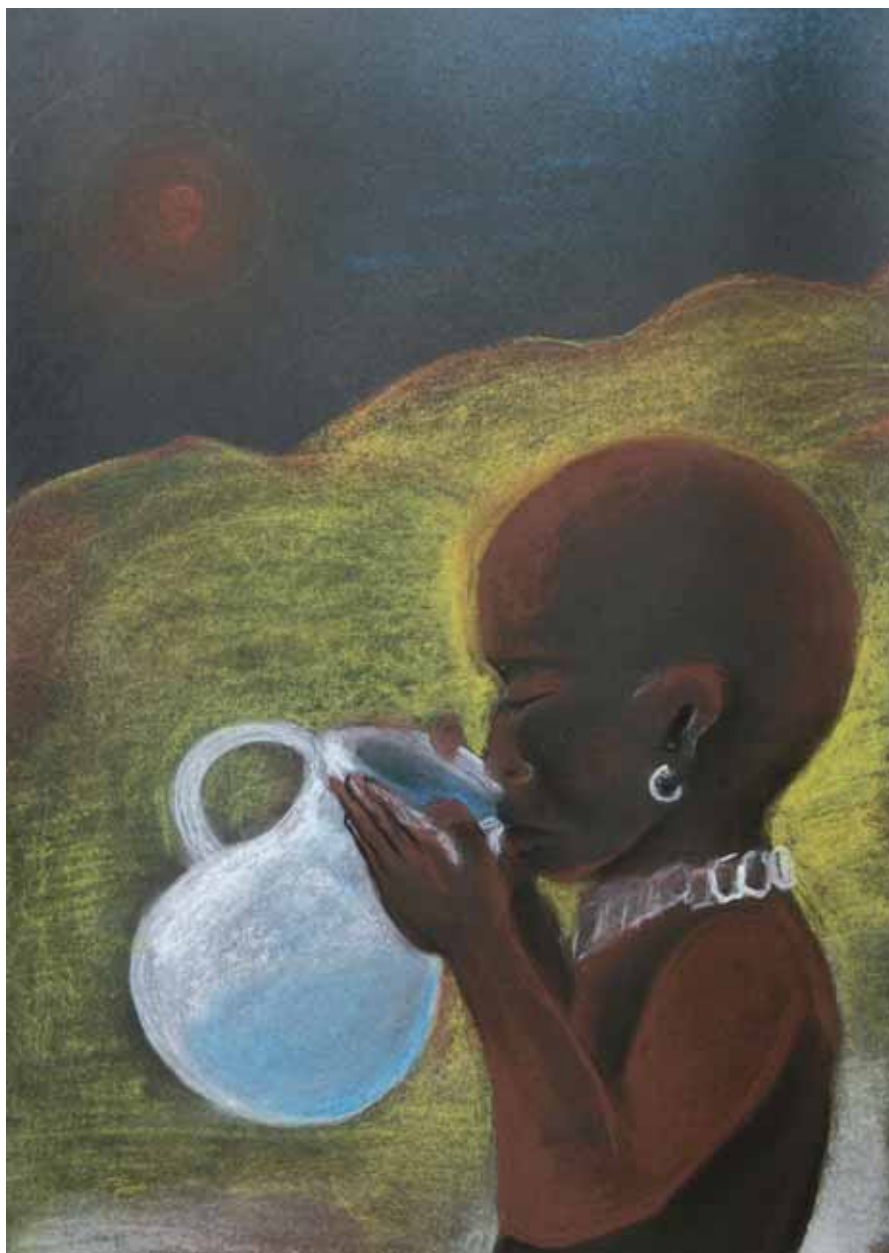

Petr Kučera 8 Brno

chudobě

Markéta Krkošková 11 Hodonín

Tereza Lupačová 11 Hodonín

chudobě

Filip Sovíček 6 Prostějov

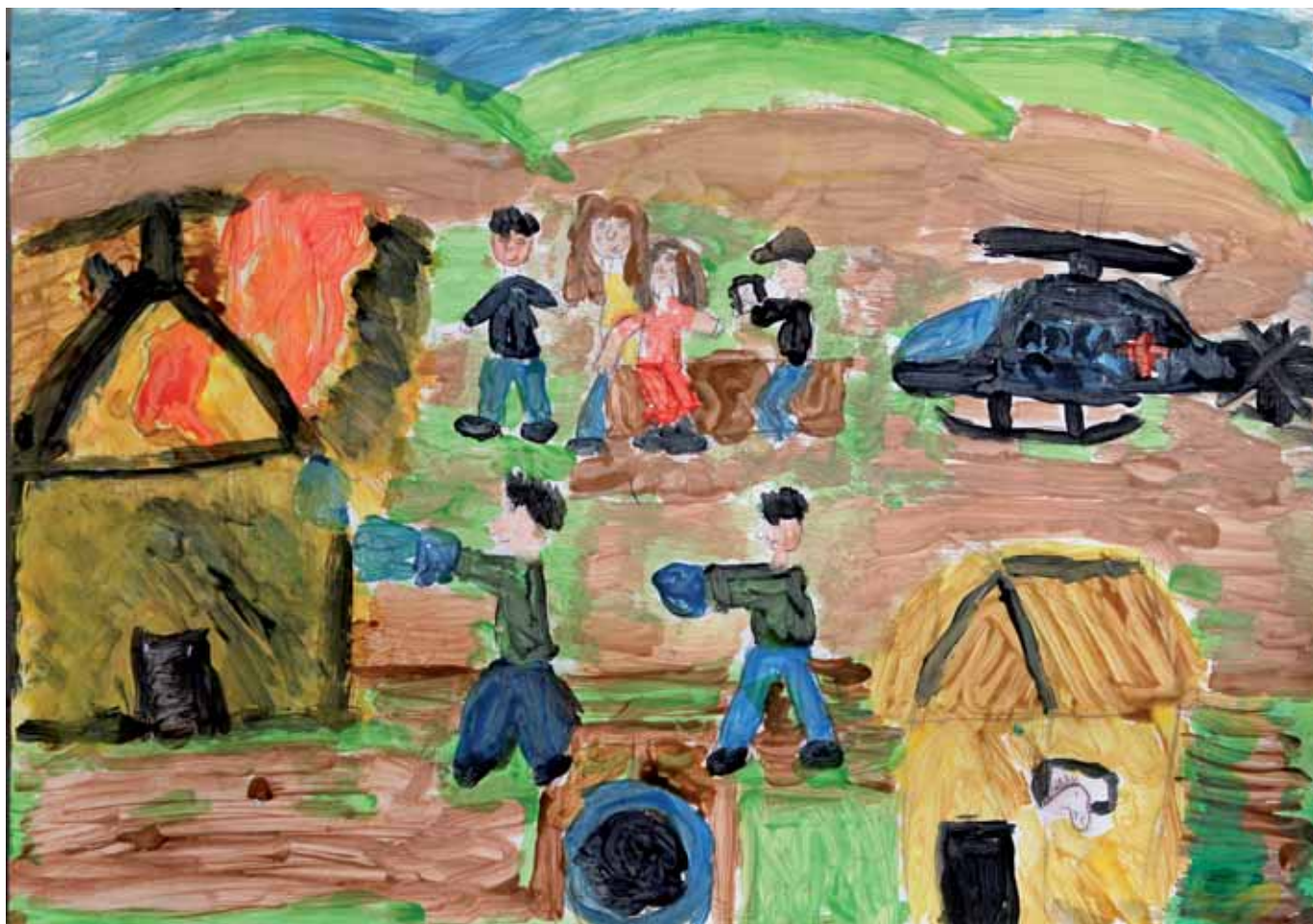

Petr Mirga Obrnice

Petra Kršková 8 Pacov

chudobě

Aleš Nguyen 10 Uherský Ostroh

Anežka Okénková 11 Veselí na Moravě

Eliška Straková 9 Uherský Ostroh

Filip Sovíček 6 Prostějov

chudobě

Lucie Vincencová 8 Prostějov

Anička Kraváčková 7 Prostějov

Kolektivní práce 1. třída Praha 9

Obsah

Písmena	3
Jmenuji se šnek Pepa	5
Děti proti chudobě	7
Chudoba je když...	11
Jelena	15
Lakšmí	19
Hellen	23
Halder	27
Sára	31
Tuja	37
Aleš	41
Seznam účastníků výtvarné soutěže	44
Katalog obrázků	47

Dagmar Pabišová
Stanislav Staněk
Radek Plíhal
Alena Skutilová
Aleš Bárta
Jan Bárta
Karolína Emanuelová
Jana Kaňková
Petra Antošová
Kristýna Fialová
Blanka Douděrová
Tomáš Tožička
Otakar Svoboda
Tereza Krejčí
Radek Špinka

